

รายงาน

เรื่อง จัดทำและแผนพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย (อายุ ๓-๕ ปี) (กระบวนทัศน์ไฮสโคป (High Scope) มอนเตสซอรี และวิถีชีวิตไทย)

เสนอ

ผศ.กรรณก รูปประสม อาจารย์พัทธนันท์ เกิดคง
อาจารย์โสภิตา โครตโนนกอก อาจารย์สาวิตรี จันทร์โสภาก

สัปดาห์ที่ ๑๔

จัดทำโดย สมาชิกกลุ่ม ๔/๔

๑.นางสาวชัชฌิมพร พันธุ์มุง	รหัส	๕๗๑๐๓๑๓๒๑๒๒๑
๒.นางสาวศิริประภา เจริญพันธุ์วงศ์	รหัส	๕๗๑๐๓๑๓๒๑๒๒๒
๓.นางสุพิน แหวนวิเศษ	รหัส	๕๗๑๐๓๑๓๒๑๒๒๓
๔.นางสาวรสลิน เฉียบพิมาย	รหัส	๕๗๑๐๓๑๓๒๑๒๒๔
๕.นางธนาวดี ศรีประโคน	รหัส	๕๗๑๐๓๑๓๒๑๒๒๕
๖.นางณัฐนันท์ กลอยประโคน	รหัส	๕๗๑๐๓๑๓๒๑๒๒๖
๗.นางวรรณิ ทองทวี	รหัส	๕๗๑๐๓๑๓๒๑๒๒๗
๘.นางสาวกาญจนา สุทธิ	รหัส	๕๗๑๐๓๑๓๒๑๒๒๘
๙.นางวรรณิ ไยไรสง	รหัส	๕๗๑๐๓๑๓๒๑๒๒๙
๑๐.นางสุภาพ ทะเรรัมย์	รหัส	๕๗๑๐๓๑๓๒๑๒๓๐

รายงานฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของรายวิชาออกแบบและการพัฒนาหลักสูตร
วิชาการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และวิชาการระบวนทัศน์ใหม่
หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาระดับปฐมวัย
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๐

สัปดาห์ที่ ๑๔
จัดทำโดย สมาชิกกลุ่ม ๔/๔

๑.นางสาวพิมพ์พร พันธุ์มุง	รหัส	๕๗๑๐๓๑๓๒๑๒๑๑
๒.นางสาวศิริประกษา เจริญพันธุ์วงศ์	รหัส	๕๗๑๐๓๑๓๒๑๒๑๒
๓.นางสุพิน แหวนวิเศษ	รหัส	๕๗๑๐๓๑๓๒๑๒๑๓
๔.นางสาวรสลิน เฉียบพิมาย	รหัส	๕๗๑๐๓๑๓๒๑๒๑๔
๕.นางธนาวดี ศรีประโคน	รหัส	๕๗๑๐๓๑๓๒๑๒๑๕
๖.นางณัฐนันท์ กลอยประโคน	รหัส	๕๗๑๐๓๑๓๒๑๒๑๖
๗.นางวรรณิ ทองทวี	รหัส	๕๗๑๐๓๑๓๒๑๒๑๗
๘.นางสาวกาญจนา สุทธิ	รหัส	๕๗๑๐๓๑๓๒๑๒๑๘
๙.นางวรรณิ ไยไธสง	รหัส	๕๗๑๐๓๑๓๒๑๒๑๙
๑๐.นางสุภาพ ทะเรรัมย์	รหัส	๕๗๑๐๓๑๓๒๑๒๒๐

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย

อายุ ๓-๕ ปี

โรงเรียนอนุบาลสถานผืนวัยใส

คำนำ

คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๐ สำหรับเด็กอายุ ๓-๖ ปี เพื่ออบรมเลี้ยงดูและพัฒนาเด็กอายุ ๓-๖ ปี ในสถานศึกษา หรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในเด็กอายุ ๓-๖ ปี เป็นวัยที่ร่างกายและสมองของเด็กกำลังเจริญเติบโต เด็กต้องการความรักความเอาใจใส่ดูแลอย่างใกล้ชิด เด็กวัยนี้มีโอกาสเรียนรู้จากการใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้าได้สำรวจ เล่น ทดลอง ค้นพบด้วยตนเอง ได้มีโอกาสคิดแก้ปัญหา เลือกตัดสินใจ ใช้ภาษาสื่อความหมาย คิดริเริ่มสร้างสรรค์ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนอนุบาลสาธิตวัยใส เป็นการจัดทำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาเด็ก และถือเป็นหน้าที่ของบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจะต้องร่วมกันจัดทำ และสามารถนำไปใช้ สำหรับเด็กอายุ ๓-๔ ปี จึงได้นำกระบวนการทัศน์ใหม่ทางการศึกษามายุทธนาการเข้า ร่วมกับการจัดทำหลักสูตรของโรงเรียนขึ้น เพื่อให้หลักสูตรสถานศึกษาเหมาะสมกับเด็กปฐมวัย อายุ ๓ - ๔ ปี ตามองค์ประกอบของหลักสูตรต้องที่มีความสอดคล้องกัน ให้เด็กวัยนี้มีโอกาสเรียนรู้จากการใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้าได้สำรวจ เล่น ทดลอง ค้นพบด้วยตนเอง ได้มีโอกาสคิดแก้ปัญหา เลือกตัดสินใจ ใช้ภาษาสื่อความหมาย คิดริเริ่มสร้างสรรค์ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

การจัดประสบการณ์ให้กับเด็กวัยนี้จึงมุ่งส่งเสริมและสนับสนุนพัฒนาการของเด็ก ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม จิตใจ และสติปัญญา โดยจัดในรูปของกิจกรรม เพื่อให้สอดคล้องกับธรรมชาติของ ผู้เรียน ลักษณะของกิจกรรม จะส่งเสริมให้เด็กได้มีโอกาส คิด ค้นคว้า ริเริ่ม สร้างสรรค์ สังเกต ทดลอง และปฏิบัติจริง ฝึกฝนจนเกิดเป็นทักษะด้านต่างๆ ทั้งนี้เพื่อให้เด็กมีความพร้อมเป็นพื้นฐาน ที่จะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่ในรูปกฎเกณฑ์และการให้เหตุผล ในชั้นเรียนระดับสูงต่อไป

คณะผู้จัดทำ

กลุ่ม ๔/๔

๑.นางสาวพิมพ์พร พันธุ์มุง	รหัส	๒๒๑	๒.นางสาวศิริประภา เจริญพันธุ์วงศ์	รหัส	๒๒๒
๓.นางสุพิน แหวนวิเศษ	รหัส	๒๒๓	๔. นางสาวรสลิน เฉียบพิมาย	รหัส	๒๒๔
๕.นางธนาวดี ศรีประโคน	รหัส	๒๓๒	๖.นางณัฐนันท์ กลอยประโคน	รหัส	๒๓๓
๗.นางวรรณิ ทองทวี	รหัส	๒๓๕	๘.นางสาวกาญจนา สุทธิ	รหัส	๒๓๖
๙.นางวรรณิ ไยไธสง	รหัส	๒๖๐	๑๐.นางสุภาพ ทะเรรัมย์	รหัส	๒๖๔

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
ปรัชญา	๑
วิสัยทัศน์	๑
พันธกิจ/ภารกิจ	๑
เป้าหมาย	๑
จุดหมาย	๑
มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์	๒
ตารางมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้และสภาพที่พึงประสงค์เด็กอายุ ๓ - ๔ ปี	๓
โครงสร้างของหลักสูตร	๕
- การวิเคราะห์สาระการเรียนรู้รายปี เด็กอายุ ๓ - ๔ ปี	
- ระยะเวลาเรียน	
การจัดประสบการณ์	๑๖
การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้	๒๓
การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้	๒๔
การประเมินพัฒนาการ	๓๐
การบริหารจัดการหลักสูตร	๓๒
กระบวนการพัฒนาหลักสูตร (ไทเลอร์)	๓๙
อ้างอิง	๔๐
ภาคผนวก	
- ข้อมูลทั่วไป (ข้อมูลเกี่ยวกับเด็ก ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ปกครอง ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชน ฯลฯ)	
- คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ	
- คำสั่งการใช้หลักสูตร	

โรงเรียนอนุบาลสถานผืนวัยใส

๑. ปรัชญา

สุขสดใส ใสใจพัฒนาการ
สร้างเสริมคุณธรรม นำสังคม

๒. วิสัยทัศน์ (จุดเน้นกระบวนการทัศน์ โฮสโคป มอนเตสซอรี และวิถีไทย)

โรงเรียน นำอยู่ นำดู นำเรียน (วิถีไทย) ด้วยการบริหารจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ(โฮสโคป,มอนเตสซอรี) เรียนรู้อย่างมีความสุขและมีพัฒนาการสมวัย

๓. พันธกิจ/ภารกิจ

- ๓.๑ ส่งเสริมการเรียนการสอนที่หลากหลายโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- ๓.๒ ส่งเสริมพัฒนาการเด็กทั้ง ๔ ด้าน ร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญา คุณธรรมจริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์
- ๓.๓ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน
- ๓.๔ จัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้
- ๓.๕ พัฒนาครูผู้ดูแลเด็ก/ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็กให้มีความรู้ ทั้งด้านทักษะในการดูแลเด็กปฐมวัย และคุณธรรมจริยธรรม

๔. เป้าหมาย

- ๔.๑ เพื่อให้เด็กสามารถช่วยเหลือตนเองในขั้นพื้นฐานได้
- ๔.๒ เพื่อให้เด็กสามารถปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนและสังคมได้
- ๔.๓ เพื่อเตรียมความพร้อมด้านความรู้ และปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมที่ดีงามให้แก่เด็ก

๕. จุดหมาย

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ ๓-๔ ปี มุ่งให้เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกายอารมณ์จิตใจสังคม และสติปัญญาที่เหมาะสมกับวัยความสามารถ และความแตกต่างระหว่างบุคคล จึงกำหนดจุดหมายซึ่งถือเป็นมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ดังนี้

- ๕.๑ มีร่างกายเจริญเติบโตตามวัย แข็งแรง และมีสุขนิสัยที่ดี
- ๕.๒ มีสุขภาพจิตดี มีสุนทรียภาพ มีคุณธรรม จริยธรรมและจิตใจที่ดีงาม
- ๕.๓ มีทักษะชีวิตและสามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข
- ๕.๔ มีทักษะการคิด การใช้ภาษาสื่อสาร และการแสวงหาความรู้ได้เหมาะสมกับวัย

พัฒนาการด้านร่างกาย ประกอบด้วย ๒ มาตรฐานคือ

- มาตรฐานที่ ๑ ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและมีสุขนิสัยที่ดี
- มาตรฐานที่ ๒ กล้ามเนื้อใหญ่ และกล้ามเนื้อเล็กมัดเล็กแข็งแรง ใช้ได้คล่องแคล่ว และประสานสัมพันธ์กัน

พัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจประกอบด้วย ๓ มาตรฐานคือ

- มาตรฐานที่ ๓ มีสุขภาพจิตดี และมีความสุข
- มาตรฐานที่ ๔ ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะดนตรีการเคลื่อนไหวและรักการออกกำลังกาย
- มาตรฐานที่ ๕ มีคุณธรรมจริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม

พัฒนาการด้านสังคมประกอบด้วย ๓ มาตรฐานคือ

- มาตรฐานที่ ๖ มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

มาตรฐานที่ ๗ รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย

มาตรฐานที่ ๘ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

พัฒนาการด้านสติปัญญาประกอบด้วย ๔ มาตรฐาน คือ

มาตรฐานที่ ๙ ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย

มาตรฐานที่ ๑๐ มีความสามารถในการคิดที่เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้

มาตรฐานที่ ๑๑ มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

มาตรฐานที่ ๑๒ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และมีทักษะในการแสวงหาความรู้ได้เหมาะสมกับวัย

๖. มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์

มาตรฐานที่ ๑ ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและมีสุขนิสัยที่ดี

มาตรฐานที่ ๒ กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรงใช้ได้คล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน

มาตรฐานที่ ๓ มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข

มาตรฐานที่ ๔ ซินชมและแสดงออกทางศิลปะดนตรีการเคลื่อนไหวและรักการออกกำลังกาย

มาตรฐานที่ ๕ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม

มาตรฐานที่ ๖ มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

มาตรฐานที่ ๗ รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย

มาตรฐานที่ ๘ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

มาตรฐานที่ ๙ ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย

มาตรฐานที่ ๑๐ มีความสามารถในการคิดที่เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้

มาตรฐานที่ ๑๑ มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

มาตรฐานที่ ๑๒ มีตัวแต่คตที่ดีต่อการเรียนรู้และมีทักษะในการแสวงหาความรู้ได้เหมาะสมกับวัย

๗. ตารางมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้และสภาพที่พึงประสงค์ เด็กอายุ ๓ - ๔ ปี

มาตรฐานที่ ๑ ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและมีสุขนิสัยที่ดี

มาตรฐาน/ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์ อายุ ๓ - ๔ ปี
มาตรฐานที่ ๑ ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย และมีสุขนิสัยที่ดี ๑.๑ น้ำหนักส่วนสูงตามเกณฑ์	๑.๑.๑ น้ำหนักและส่วนสูงตามเกณฑ์ของกรมอนามัย
๑.๒ มีสุขภาพอนามัย สุขนิสัยที่ดี	๑.๒.๑ ยอมรับประทานอาหารที่มีประโยชน์และดื่มน้ำที่สะอาดเมื่อมีผู้ชี้แนะ
	๑.๒.๒ ล้างมือก่อนรับประทานอาหารและหลังจากใช้ห้องน้ำห้องส้วม
	๑.๒.๓ นอนพักผ่อนเป็นเวลา
	๑.๒.๔ ออกกำลังกายเป็นเวลา
๑.๓ รักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น	๑.๓.๑ เล่นและทำกิจกรรมอย่างปลอดภัยเมื่อมีผู้ชี้แนะ
มาตรฐานที่ ๒ กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน ๒.๑ เคลื่อนไหวร่างกายอย่างคล่องแคล่ว ประสานสัมพันธ์และทรงตัวได้	๒.๑.๑ เดินตามแนวที่กำหนดได้
	๒.๑.๒ กระโดดสองขาขึ้นลงอยู่กับที่ได้
	๒.๑.๓ วิ่งแล้วหยุดได้
	๒.๑.๔ รับลูกบอลโดยใช้มือและลำตัวช่วย
๒.๒ ใช้มือ-ตา ประสานสัมพันธ์กัน	๒.๒.๑ ใช้กรรไกรตัดกระดาษขาดจากกันได้โดยใช้มือเดียว
	๒.๒.๒ เขียนรูปร่างกลมตามแบบได้
	๒.๒.๓ ร้อยวัสดุที่มีรูขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง ๑ ซม. ได้
มาตรฐานที่ ๓ มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข ๓.๑ แสดงออกทางอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม	๓.๑.๑ แสดงอารมณ์ ความรู้สึก ได้เหมาะสมกับบางสถานการณ์
	๓.๒ มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น
๓.๒ มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น	๓.๒.๑ กล้าพูดกล้าแสดงออก
	๓.๒.๒ แสดงความพอใจในผลงานตนเอง
มาตรฐานที่ ๔ ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี และ	๔.๑.๑ สนใจ มีความสุข และแสดงออกผ่านงานศิลปะ

การเคลื่อนไหว ๔.๑ สนใจ มีความสุขและแสดงออก ผ่านงานศิลปะ ดนตรีและ การเคลื่อนไหว	๔.๑.๒ สนใจ มีความสุข และแสดงออกผ่านเสียงเพลง ดนตรี
	๔.๑.๓ สนใจ มีความสุข และแสดงท่าทาง/เคลื่อนไหว ประกอบเพลง จังหวะ และดนตรี

มาตรฐาน/ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์ อายุ ๓ - ๔ ปี
มาตรฐานที่ ๕ มีคุณธรรม จริยธรรม และจิตใจที่ดีงาม ๕.๑ ซื่อสัตย์ สุจริต	๕.๑.๑ บอกหรือชี้ได้ว่าสิ่งใดเป็นของตนเองและสิ่งใดเป็นของผู้อื่น
๕.๒ มีความเมตตา กรุณา มีน้ำใจและช่วยเหลือแบ่งปัน	๕.๒.๑ แสดงความรักเพื่อน และมีเมตตาสัตว์เลี้ยง
	๕.๒.๑ แบ่งปันผู้อื่นได้เมื่อมีผู้ชี้แนะ
๕.๓ มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น	๕.๓.๑ แสดงสีหน้าหรือท่าทางรับรู้ความรู้สึกผู้อื่น
๕.๔ มีความรับผิดชอบ	๕.๔.๑ ทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จเมื่อมีผู้ช่วยเหลือ
มาตรฐานที่ ๖ มีทักษะชีวิต และปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ๖.๑ ช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน	๖.๑.๑ แต่งตัวโดยมีผู้ช่วยเหลือ
๖.๒ มีวินัยในตนเอง	๖.๑.๒ รับประทานอาหารด้วยตนเอง
	๖.๑.๓ ใช้ห้องน้ำห้องส้วมโดยมีผู้ช่วยเหลือ
๖.๓ ประหยัดและพอเพียง	๖.๒.๑ เก็บของเล่นของใช้เข้าที่เมื่อมีผู้ชี้แนะ
	๖.๒.๒ เข้าแถวตามลำดับก่อนหลังได้เมื่อมีผู้ชี้แนะ
๖.๓ ประหยัดและพอเพียง	๖.๓.๑ ใช้สิ่งของเครื่องใช้อย่างประหยัดและพอเพียงเมื่อมีผู้ชี้แนะ
	๖.๓.๑ ใช้สิ่งของเครื่องใช้อย่างประหยัดและพอเพียงเมื่อมีผู้ชี้แนะ
มาตรฐานที่ ๗ รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมและความเป็นไทย ๗.๑ ดูแลรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๗.๑.๑ มีส่วนร่วมดูแลรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเมื่อมีผู้ชี้แนะ
๗.๒ มีมารยาทตามวัฒนธรรมไทย และรักษาความเป็นไทย	๗.๑.๒ ทิ้งขยะให้ถูกที่
	๗.๒.๑ ปฏิบัติตนตามมารยาทไทยได้เมื่อมีผู้ชี้แนะ
๗.๒ มีมารยาทตามวัฒนธรรมไทย และรักษาความเป็นไทย	๗.๒.๒ กล่าวคำขอบคุณและขอโทษเมื่อมีผู้ชี้แนะ

	๗.๒.๓ หยุดยีนเมื่อได้ยินเสียงเพลงชาติไทยและเพลงสรรเสริญพระบารมี
มาตรฐานที่ ๘ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ๘.๑ ยอมรับความเหมือนและความแตกต่างระหว่างบุคคล	๘.๑.๑ เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับเด็กที่แตกต่างไปจากตน

๘. โครงสร้างของหลักสูตร - การวิเคราะห์สาระการเรียนรู้รายปี เด็กอายุ ๓ - ๔ ปี - ระยะเวลาเรียน

พัฒนาการ	มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์เด็กอายุ ๓ - ๔ ปี	สาระการเรียนรู้รายปี	
				สาระที่ควรเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
ด้านร่างกาย	มฐ. ๑ ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและมีสุขนิสัยที่ดี	๑.๑ น้ำหนักส่วนสูงตามเกณฑ์	๑.๑.๑ น้ำหนักและส่วนสูงตามเกณฑ์ของกรมอนามัย		
		๑.๒ มีสุขภาพอนามัยสุขนิสัยที่ดี	๑.๒.๑ ยอมรับประทานอาหารที่มีประโยชน์และดื่มน้ำที่สะอาดเมื่อมีผู้ชี้แนะ ๑.๒.๒ ล้างมือก่อนรับประทานอาหารและหลังจากใช้ห้องน้ำห้องส้วม ๑.๒.๓ นอนพักผ่อนเป็นเวลา ๑.๒.๔ ออกกำลังกายเป็นเวลา		
		๑.๓ รักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น	๑.๓.๑ เล่นและทำกิจกรรมอย่างปลอดภัยเมื่อมีผู้ชี้แนะ		

ตารางวิเคราะห์การเรียนรู้รายปี ชั้น อนุบาลปีที่ ๑ (อายุ ๓- ๔ ปี)

พัฒนาการ	มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์ เด็กอายุ ๓ - ๔ ปี	สาระการเรียนรู้รายปี	
				สาระที่ควรเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
ด้าน ร่างกาย	มฐ. ๒ กล้ามเนื้อ ใหญ่และ กล้ามเนื้อ เล็กแข็งแรง ใช้ได้อย่าง คล่องแคล่ว และ ประสาน สัมพันธ์กัน	๒.๑ เคลื่อนไหว ร่างกาย อย่าง คล่องแคล่ว ประสาน สัมพันธ์ และทรงตัว ได้	๒.๑.๑ เดินตามแนวที่ กำหนดได้ ๒.๑.๒ กระโดดสอง ขาขึ้นลงอยู่กับที่ได้ ๒.๑.๓ วิ่งแล้วหยุดได้ ๒.๑.๔ รับลูกบอลโดย ใช้มือและ ลำตัวช่วย		
		๒.๒ ใช้มือ- ตา ประสาน สัมพันธ์กัน	๒.๒.๑ ใช้กรรไกรตัด กระดาษขาดจากกัน ได้โดยใช้มือเดียว ๒.๒.๒ เขียนรูป วงกลมตามแบบได้ ๒.๒.๓ ร้อยวัสดุที่มีรู ขนาดเส้นผ่าน ศูนย์กลาง ๑ ซม. ได้		

ตารางวิเคราะห์การเรียนรู้รายปี ชั้น อนุบาลปีที่ ๑ (อายุ ๓- ๔ ปี)

พัฒนาการ	มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์ เด็กอายุ ๓ - ๔ ปี	สาระการเรียนรู้รายปี	
				สาระที่ควรเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
ด้าน อารมณ์ จิตใจ	มฐ. ๓. มี สุขภาพจิต ดีและมี ความสุข	๓.๑ แสดงออก ทาง อารมณ์ได้ อย่าง เหมาะสม	๓.๑.๑ แสดงอารมณ์ ความรู้สึก ได้เหมาะสม กับบางสถานการณ์		
		๓.๒ มี ความรู้สึก ที่ดีต่อ ตนเอง และผู้อื่น	๓.๒.๑ กล้าพูดกล้า แสดงออก ๓.๒.๒ แสดงความ พอใจในผลงานตนเอง		

ตารางวิเคราะห์การเรียนรู้รายปี ชั้น อนุบาลปีที่ ๑ (อายุ ๓- ๔ ปี)

พัฒนาการ	มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์ เด็กอายุ ๓ - ๔ ปี	สาระการเรียนรู้รายปี	
				สาระที่ควรเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
ด้านอารมณ์ จิตใจ	มฐ. ๔ ชั้น ชมและ แสดงออก ทางศิลปะ ดนตรี และ การ เคลื่อนไหว	๔.๑ สนใจ มีความสุข และ แสดงออก ผ่านงาน ศิลปะ ดนตรีและ การ เคลื่อนไหว	๔.๑.๑ สนใจ มี ความสุข และ แสดงออกผ่านงาน ศิลปะ ๔.๑.๒ สนใจ มี ความสุข และ แสดงออกผ่าน เสียงเพลง ดนตรี ๔.๑.๓ สนใจ มี ความสุข และแสดง ท่าทาง/เคลื่อนไหว ประกอบเพลง จังหวะ และดนตรี		

ตารางวิเคราะห์การเรียนรู้รายปี ชั้น อนุบาลปีที่ ๑ (อายุ ๓- ๔ ปี)

พัฒนาการ	มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์ เด็กอายุ ๓ - ๔ ปี	สาระการเรียนรู้รายปี	
				สาระที่ควรเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
ด้านอารมณ์ จิตใจ	มฐ. ๕ มี คุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจ ที่ดีงาม	๕.๑ มี ชื่อสัตว์ สุจริต	๕.๑.๑ บอกหรือชี้ได้ ว่าสิ่งใดเป็นของ ตนเองและสิ่งใดเป็น ของผู้อื่น		
		๕.๒ มี ความ เมตตา กรุณา มี น้ำใจและ ช่วยเหลือ แบ่งปัน	๕.๒.๑ แสดงความรัก เพื่อน และมีเมตตา สัตว์เลี้ยง ๕.๒.๑ แบ่งปันผู้อื่นได้ เมื่อมีผู้ชี้แนะ		
		๕.๓ มี ความเห็น อกเห็นใจ ผู้อื่น	๕.๓.๑ แสดงสีหน้า หรือท่าทางรับรู้ ความรู้สึกผู้อื่น		
		๕.๔ มี ความ รับผิดชอบ	๕.๔.๑ ทำงานที่ได้รับ มอบหมายจนสำเร็จ เมื่อมีผู้ช่วยเหลือ		

ตารางวิเคราะห์การเรียนรู้รายปี ชั้น อนุบาลปีที่ ๑ (อายุ ๓- ๔ ปี

พัฒนาการ	มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์ เด็กอายุ ๓ - ๔ ปี	สาระการเรียนรู้รายปี	
				สาระที่ควรเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
ด้านสังคม	มฐ. ๖ มี ทักษะชีวิต และปฏิบัติ ตนตาม หลัก ปรัชญาของ เศรษฐกิจ พอเพียง	๖.๑ ช่วยเหลือ ตนเองใน การปฏิบัติ กิจวัตร ประจำวัน	๖.๑.๑ แต่งตัวโดยมีผู้ ช่วยเหลือ ๖.๑.๒ รับประทาน อาหารด้วยตนเอง ๖.๑.๓ ใช้ห้องน้ำห้อง ส้วมโดยมี ผู้ช่วยเหลือ		
		๖.๒ มีวินัย ในตนเอง	๖.๒.๑ เก็บของเล่น ของใช้เข้าที่เมื่อมี ผู้ชี้แนะ ๖.๒.๒ เข้าแถว ตามลำดับก่อนหลังได้ เมื่อมีผู้ชี้แนะ		
		๖.๓ ประหยัด และ พอเพียง	๖.๓.๑ ใช้สิ่งของ เครื่องใช้อย่าง ประหยัดและพอเพียง เมื่อมีผู้ชี้แนะ		

ตารางวิเคราะห์การเรียนรู้รายปี ชั้น อนุบาลปีที่ ๑ (อายุ ๓-๔) ปี

พัฒนาการ	มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์เด็ก อายุ ๓ - ๔ ปี	สาระการเรียนรู้รายปี	
				สาระที่ควรเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
ด้านสังคม	มฐ. ๗ รัก ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความ เป็นไทย	๗.๑ ดูแล รักษา ธรรมชาติ และ สิ่งแวดล้อม	๗.๑.๑ มีส่วนร่วมดูแล รักษาธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมเมื่อมีผู้ชี้แนะ ๗.๑.๒ ทิ้งขยะให้ถูกที่		
		๗.๒ มี มารยาท ตาม วัฒนธรรม ไทย และรักษา ความเป็น ไทย	๗.๒.๑ ปฏิบัติตนตาม มารยาทไทยได้เมื่อมีผู้ ชี้แนะ ๗.๒.๒ กล่าวคำขอขอบคุณ และขอโทษเมื่อมีผู้ชี้แนะ ๗.๒.๓ หยุดยีนเมื่อได้ยิน เสียงเพลงชาติไทยและ เพลงสรรเสริญพระบารมี		

ตารางวิเคราะห์การเรียนรู้รายปี ชั้น อนุบาลปีที่ ๑ (อายุ ๓- ๔ ปี)

พัฒนาการ	มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์เด็ก อายุ ๓ - ๔ ปี	สาระการเรียนรู้รายปี	
				สาระที่ควรเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
ด้านสังคม	มฐ. ๘ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	๘.๑ ยอมรับความเหมือนและความแตกต่างระหว่างบุคคล	๘.๑.๑ เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับเด็กที่แตกต่างไปจากตน		
		๘.๒ มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น	๘.๒.๑ เล่นร่วมกับเพื่อน ๘.๒.๒ ยิ้มหรือทักทายผู้ใหญ่และบุคคลที่คุ้นเคย เมื่อมีผู้อื่น		
		๘.๓ ปฏิบัติตนเบื้องต้นในการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม	๘.๓.๑ ปฏิบัติตามข้อตกลงเมื่อมีผู้อื่น ๘.๓.๒ ปฏิบัติตนเป็นผู้นำและผู้ตาม เมื่อมีผู้อื่น ๘.๓.๓ ยอมรับการประนีประนอมแก้ไข ปัญหาเมื่อมีผู้อื่น		

ตารางวิเคราะห์การเรียนรู้รายปี ชั้น อนุบาลปีที่ ๑ (อายุ ๓- ๔ ปี)

พัฒนาการ	มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์เด็ก อายุ ๓ - ๔ ปี	สาระการเรียนรู้รายปี	
				สาระที่ควรเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
ด้าน สติปัญญา	มฐ. ๙ ใช้ ภาษา สื่อสารได้ เหมาะสม กับวัย	๙.๑ สนทนา โต้ตอบ และเล่า เรื่องให้ ผู้อื่น เข้าใจ	๙.๑.๑ ฟังผู้อื่นพูดจนจบ และพูดโต้ตอบเกี่ยวกับ เรื่องที่ฟัง ๙.๑.๒ เล่าเรื่องด้วย ประโยคสั้นๆ		
		๙.๒ อ่าน เขียนภาพ และ สัญลักษณ์ ได้	๙.๒.๑ อ่านภาพ และพูด ข้อความ ด้วย ภาษาของตน ๙.๒.๒ เขียน ชีด เขียน อย่าง มีทิศทาง		

ตารางวิเคราะห์การเรียนรู้รายปี ชั้น อนุบาลปีที่ ๑ (อายุ ๓- ๔ ปี)

พัฒนาการ	มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์เด็ก อายุ ๓ - ๔ ปี	สาระการเรียนรู้รายปี	
				สาระที่ควรเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
ด้าน สติปัญญา	มฐ. ๑๐ มี ความสามา รถในการ คิดและ แก้ปัญหา ได้ เหมาะสม กับวัย	๑๐.๑ มี ความ สามารถใน การคิดรวบ ยอด	๑๐.๑.๑ บอกลักษณะ ของสิ่งต่างๆ จากการ สังเกตโดยใช้ประสาท สัมผัส ๑๐.๑.๒ จับคู่หรือ เปรียบเทียบสิ่งต่างๆ โดย ใช้ลักษณะหรือหน้าที่การ ใช้งานเพียงลักษณะเดียว ๑๐.๑.๓ คัดแยกสิ่งต่างๆ ตามลักษณะหรือหน้าที่ การใช้งาน ๑๐.๑.๔ เรียงลำดับ สิ่งของหรือเหตุการณ์ อย่างน้อย ๓ ลำดับ		
		๑๐.๒ มี ความสามา รถในการ คิดเชิง เหตุผล	๑๐.๒.๑ ระบุผลที่เกิดขึ้น ในเหตุการณ์หรือการ กระทำเมื่อมีผู้ชี้แนะ ๑๐.๒.๒ คาดเดา หรือ คาดคะเนสิ่งที่อาจจะ เกิดขึ้น		
		๑๐.๓ มี ความสามา รถในการ คิด แก้ปัญหา และ ตัดสินใจ	๑๐.๓.๑ ตัดสินใจในเรื่อง ง่ายๆ ๑๐.๓.๒ แก้ปัญหาโดย ลองผิดลองถูก		

ตารางวิเคราะห์การเรียนรู้รายปี ชั้น อนุบาลปีที่ ๑ (อายุ ๓- ๔ ปี)

พัฒนาการ	มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์ เด็กอายุ ๓ - ๔ ปี	สาระการเรียนรู้รายปี	
				สาระที่ควรเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
ด้าน สติปัญญา	มฐ. ๑๑ มี จินตนาการ และ ความคิด สร้างสรรค์	๑๑.๑ ทำงานศิลปะ ตาม จินตนาการ และความคิด สร้างสรรค์	๑๑.๑.๑ สร้างผลงาน ศิลปะเพื่อสื่อสาร ความคิด ความรู้สึก ของตนเอง		
		๑๑.๒ แสดง ท่าทาง/ เคลื่อนไหว ตาม จินตนาการ อย่าง สร้างสรรค์	๑๑.๒.๑ เคลื่อนไหว ท่าทางเพื่อสื่อสาร ความคิด ความรู้สึก ของตนเอง		

ตารางวิเคราะห์การเรียนรู้รายปี ชั้น อนุบาลปีที่ ๑ (อายุ ๓- ๔ ปี)

พัฒนาการ	มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์เด็ก อายุ ๓ - ๔ ปี	สาระการเรียนรู้รายปี	
				สาระที่ควรเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
ด้าน สติปัญญา	มฐ. ๑๒ มี เจตคติที่ดี ต่อการ เรียนรู้ และ มี ความสม ารถในการ แสวงหา ความรู้ได้ เหมาะสม กับวัย	๑๒.๑ มีเจตคติ ที่ดีต่อการ เรียนรู้	๑๒.๑.๑ สนใจฟังหรือ อ่านหนังสือด้วยตนเอง ๑๒.๑.๒ กระตือรือร้น ในการเข้าร่วมกิจกรรม		
		๑๒.๒ มี ความสม ารถ ในการแสวงหา ความรู้	๑๒.๒.๑ ค้นหาคำตอบ ของข้อสงสัยต่างๆ ตาม วิธีการที่มีผู้ชี้แนะ ๑๒.๒.๒ ใช้ประโยค คำถามว่า “ใคร” “อะไร” ในการค้นหา คำตอบ		

๙. การจัดประสบการณ์

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยกำหนดกรอบโครงสร้างเวลาในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก ๑-๓ ปีการศึกษาโดยประมาณ
ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับอายุของเด็กที่เริ่มเข้าสถานศึกษาหรือสถาบันพัฒนาเด็กปฐมวัย เวลาเรียนสำหรับเด็กปฐมวัยขึ้นอยู่กับ
สถานศึกษาแต่ละแห่ง โดยมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่า ๑๘๐ วัน ต่อ ๑ ปีการศึกษา ในแต่ละวันจะใช้เวลาไม่น้อยกว่า ๕ ชั่วโมง

แนวทางการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๕๖ กำหนดให้จัดประสบการณ์ในรูปแบบ
บูรณาการทั้งทักษะและสาระการเรียนรู้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการเรียนรู้, ๒๕๕๖: ๔๐) คำว่า "บูรณาการ" จึงเป็นคำที่
คุ้นเคยสำหรับครู แต่อาจเกิดความเข้าใจที่สับสนว่าการบูรณาการเป็นการนำองค์ความรู้ต่างๆ มากองรวมกัน โดยที่ทุกแห่งมา
รวมเอาไว้ด้วยกันอย่างไม่สามารถแยกแยะอะไรได้ และอ้างว่าให้เด็กทำกิจกรรม ทั้งๆ ที่ครูก็ไม่ชัดเจนว่าผสมผสานอะไรไว้
ด้วยกัน

การบูรณาการถือว่าเป็นแนวทางหนึ่งของการสอน รวมทั้งเป็นปรัชญาในการสอนที่นำเนื้อหาความรู้จากหลายวิชามา
สัมพันธ์ที่จุดเดียวกัน (Focus) หรือหัวเรื่อง (Theme) เดียวกัน (วลัย พานิช, ๒๕๕๖: ๔๔) ทั้งนี้ วรรณาท รักสกุลไทย (๒๕๕๘:
[๖-๘]) ได้สรุปความหมายของการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการไว้ว่าเป็นการจัดประสบการณ์ที่นำความรู้ ความคิดรวบยอด
ทักษะ และประสบการณ์สำคัญทั้งหมดที่ผู้เรียนจะได้รับในสาระการเรียนรู้ต่างๆ มาเชื่อมโยงผสมผสานเข้าด้วยกันอย่างมี

ความหมาย และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้ ซึ่งเป็นการขจัดความซ้ำซ้อน ความไม่สัมพันธ์ และความไม่ต่อเนื่อง โดยเฉพาะในระดับปฐมวัยศึกษา ซึ่งเน้นการพัฒนาโดยองค์รวม

เมื่อพิจารณาความหมายของการบูรณาการจะเห็นได้ว่าความรู้ ความคิด และประสบการณ์สำคัญต่างๆ นั้นต่างมีความสัมพันธ์กัน และหน่วยย่อยที่สัมพันธ์กันเหล่านี้เกิดการผสมผสานหลอมรวมจนเกิดเอกลักษณ์ใหม่ที่มีความเป็นหนึ่งเดียว

การจัดการเรียนการสอนในระดับปฐมวัยยึดหลักการบูรณาการที่ว่า หนึ่งแนวคิดเด็กสามารถเรียนรู้ได้หลายกิจกรรม หนึ่งกิจกรรมสามารถเรียนรู้ได้หลายทักษะและหลายประสบการณ์สำคัญ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, ๒๕๔๗: ๖) การจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัย ครูจึงควรศึกษาก่อนว่าทักษะ สาระการเรียนรู้ หรือประสบการณ์สำคัญใดที่จะจัดให้กับเด็ก แล้วจึงวางแผนการจัดกิจกรรมต่อไป

ผู้เขียนขอเสนอตัวอย่างหนึ่งของการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการผ่านหัวเรื่อง "ปีเตอร์แพน" ซึ่งเป็นเรื่องราวที่เด็กๆ ให้ความสนใจ ดังนี้

ชั้นอนุบาล ๒/๑ โรงเรียนทุ่งมหาเมฆ เด็กๆ ต่างชื่นชอบที่จะฟังนิทานเรื่องปีเตอร์แพน และจะขอให้ครูอ่านนิทานเรื่องนี้ให้ฟังอย่างต่อเนื่อง ครูจึงนำเรื่อง "ปีเตอร์แพน" มาเป็นหัวเรื่องในการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการโดยยึดตามกิจกรรมหลัก ๖ กิจกรรม ซึ่งเป็นกิจกรรมบูรณาการที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวของการจัดประสบการณ์ในระดับปฐมวัย ได้แก่ กิจกรรมเคลื่อนไหว และจังหวะ กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมเสรี กิจกรรมกลางแจ้ง และกิจกรรมเกมการศึกษา ดังตัวอย่างต่อไปนี้

สามารถปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมตามบริบทของสถานศึกษาและสถาบันพัฒนาเด็กปฐมวัยโดยการนำกระบวนการบูรณาการ(หลากหลาย)ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการจัดสภาพห้องเรียนทั้งภายในและภายนอกอาคารเรียนดังต่อไปนี้

๑. ไฮสโคป (High Scope) เป็นการสอนที่เน้นการเรียนรู้แบบลงมือทำผ่านการเล่นที่หลากหลาย ด้วยสื่อและกิจกรรมที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก และการแก้ปัญหาอย่างกระตือรือร้น โดยการให้โอกาสเด็กเป็นผู้ริเริ่มการเล่นหรือกิจกรรมต่างๆ อย่างอิสระ ซึ่งตรงตามทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา (Cognitive Theory) ของเพียเจต์ (Piaget) นักการศึกษาที่สำคัญคนหนึ่งของโลก ความสำคัญในด้านพื้นฐานโดยเฉพาะการสร้างองค์ความรู้ของผู้เรียน จะเน้นการเรียนรู้แบบลงมือกระทำ (Active Learning) เพราะเด็กจะได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงทำให้เกิดความคิด ความรู้ ความเข้าใจ และรู้จักลงมือแก้ปัญหาด้วยตนเองใช้หลักปฏิบัติ ๓ ประการ คือ

๑. การวางแผน (Plan) เป็นการกำหนดแนวทางการปฏิบัติ หรือการดำเนินงานตามงานที่ได้รับมอบหมายหรือสิ่งที่สนใจด้วยการสนทนาร่วมกันระหว่างครูกับเด็ก และเด็กกับเด็กว่าจะทำอะไร อย่างไร การวางแผนกิจกรรมนี้เด็กอาจแสดงด้วยภาพหรือสัญลักษณ์ประจำตัวเด็กหรือบอกให้ครูบันทึก เป็นกระบวนการที่เด็กมีโอกาสเลือกและตัดสินใจ

๒. การปฏิบัติ (Do) คือ การลงมือทำกิจกรรมตามแผนที่วางไว้ เป็นส่วนที่เด็กได้ร่วมกันคิด แก้ปัญหา ตัดสินใจ และทำงานด้วยตนเอง หรือร่วมกับเพื่อนอย่างอิสระตามเวลาที่กำหนดโดยมีครูเป็นผู้ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือในจังหวะที่เหมาะสม เป็นส่วนที่เด็กได้มีการพัฒนาการพูดและปฏิสัมพันธ์ทางสังคมสูง

๓. การทบทวน (Review) เด็ก ๆ จะเล่าถึงผลงานที่ตนเองได้ลงมือทำเพื่อทบทวนว่าตนเองนั้นได้ปฏิบัติตามแผนที่ได้วางไว้หรือไม่ มีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร การทบทวนจุดประสงค์ที่แท้จริงคือ ต้องการให้เด็กได้เชื่อมโยงแผนการปฏิบัติงานกับผลงานที่ทำ รวมถึงการเล่าประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้ลงมือทำด้วยตนเอง

จุดเด่นของแนวการสอนไฮสโคป (High Scope)

การจัดสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ ในเมื่อหลักการของแนวนี้อาศัยให้เด็กริเริ่มกิจกรรมด้วยตนเอง ดังนั้น การจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศก็จำเป็นต้องเอื้อต่อการเรียนรู้ มีการสั่นไหวของกิจกรรม และทำให้เด็กเกิดความรู้สึกกระตือรือร้น

- พื้นที่** ต้องมีพื้นที่สำหรับทำกิจกรรมเป็นกลุ่ม เพื่อให้เอื้อต่อการเรียนการสอนที่เน้นการเรียนรู้แบบร่วมมือ กระทำ มุมสำคัญที่ควรมี คือ มุมศิลปะ มุมหนังสือ มุมบ้าน มุมวิทยาศาสตร์ มุมบล็อก

๒. วัตถุประสงค์ สื่อการเรียนและอุปกรณ์ต้องมีมากพอและหลากหลาย เพื่อช่วยให้เด็กได้เรียนรู้พัฒนาแผนการทำงาน และดำเนินการตามแผน

๓. การจัดเก็บ เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้เกี่ยวกับวงจรการค้นหา-ใช้-เก็บคืน ดังนั้น การจัดวางสิ่งของในห้องเรียนก็ต้องเอื้อให้เด็กได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ครูต้องจัดวางอุปกรณ์ให้เด็กสามารถค้นหาได้ง่าย สะดวก ปลอดภัย เด็กสามารถหยิบมาใช้ และเก็บคืนได้เอง กระบวนการทั้งหมดนี้จะช่วยส่งเสริมให้เด็กรู้จักสังเกต เปรียบเทียบ มีความรับผิดชอบและช่วยเหลือ

ประโยชน์ของแนวการสอนไฮสโคป (High Scope) ที่มีต่อเด็ก

๑. สอนให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์เชิงบวกกับผู้อื่น ซึ่งเริ่มต้นจากความไว้วางใจโดยครูต้องเป็นผู้สร้างความไว้วางใจให้แก่เด็ก เพื่อให้เด็กได้ลงมือทำกิจกรรมหรือชิ้นงานตามความสนใจของตนเองและมีความสุขในการเรียนรู้ที่จะทำงาน

๒. การลงมือทำงานฝึกให้เด็กวางแผนการทำงานอย่างเป็นขั้นตอน เป็นระบบ

๓. เด็กได้ฝึกสมาธิทำให้เด็กเกิดปัญญา ฝึกความมีระเบียบวินัย ฝึกการคิดอย่างมีความหมาย ผลที่ตามมาคือความสำเร็จในการทำงานที่ได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ได้เรียนรู้และมีความสุขในการทำงานที่ตนสนใจ

การเรียนแบบ ไฮสโคป (High Scope) ถือเป็นแนวการสอนที่น่าสนใจเพราะเน้นในการพัฒนาศักยภาพของเด็กอย่างแท้จริงไฮสโคป เป็นการเรียนรู้ที่ไม่จำเป็นต้องเรียนที่โรงเรียนเท่านั้น คุณพ่อคุณแม่อาจนำแนวทางนี้มาสอนลูกเมื่ออยู่ที่บ้านก็ได้ เพราะการที่เด็กได้ทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง ย่อมสร้างความภาคภูมิใจเมื่อทำสำเร็จ และฝึกให้ลูกเป็นคนกล้าคิดกล้า มีความคิดสร้างสรรค์ เรียนรู้การทำงานอย่างมีระบบ ขั้นตอน และเรียนรู้ในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยตนเอง จึงขอเชิญชวนคุณพ่อคุณแม่มาเลี้ยงลูกตามแนว ไฮสโคป (High Scope)

๒.ปรัชญาและหลักการของการสอนแบบมอนเตสซอรี

๑. เด็กจะต้องได้รับการยอมรับนับถือ เด็กจะต้องได้รับการยอมรับนับถือในสภาพที่แตกต่างไปจากผู้ใหญ่ เราต้องยอมรับนับถือเด็กในลักษณะเฉพาะของเด็กแต่ละคน เนื่องจากเด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกัน ควรจัดการศึกษาให้เด็กแต่ละคนตามความสามารถ และความต้องการตามธรรมชาติของเขา โดยการพัฒนาการสอนให้สัมพันธ์กับพัฒนาการความต้องการของเด็ก

๒. เด็กที่มีจิตซึมซับได้ มนุษย์เรานี้เป็นผู้ให้การศึกษาแก่ตนเอง และเปรียบจิตของเด็กเหมือนฟองน้ำ ซึ่งจะซึมซับข้อมูลจากสิ่งแวดล้อม เด็กใช้จิตในการหาความรู้ ซึมซับเอาสิ่งต่างๆ เข้าไปในจิตของตนเองได้ (the absorbent mind) ในการพัฒนาของจิตที่ซึมซับ ได้มีทั้งระดับที่เราทำไปโดยที่รู้สึกตัว และโดยไม่รู้สึกรู้ตัว อายุตั้งแต่เกิดถึง ๓ ขวบ เป็นช่วงที่จิตซึมซับโดยไร้ความรู้สึก โดยการพัฒนาประสาทที่ใช้ในการเห็น การได้ยิน การลิ้มรส การดมกลิ่น และการสัมผัส เด็กจะซึมซับ ทุกสิ่งทุกอย่าง

๓. ช่วงเวลาหลักของชีวิต คือ คือช่วงเวลาที่สำคัญที่สุด สำหรับการเรียนรู้ในระยะแรกเป็นช่วงพัฒนาสติปัญญา และเด็กสามารถเรียนทักษะเฉพาะอย่างได้อย่างดี ครูจะต้องช่างสังเกต และใช้ประโยชน์จากช่วงเวลานี้ในการจัดการเรียนการสอนให้สมบูรณ์ที่สุด

๔. การเตรียมสิ่งแวดล้อม มอนเตสซอรีเชื่อว่า เด็กเรียนได้ดีที่สุดในสภาพการจัดสิ่งแวดล้อมที่ได้เตรียมเอาไว้อย่างมีจุดหมาย การจัดเตรียมสิ่งแวดล้อมเช่นนี้เพื่อให้เด็กได้มีอิสระจากการควบคุมของผู้ใหญ่ เด็กจะได้ทำกิจกรรมต่างๆ ตามความคิดของตนเองบ้าง

๕. การศึกษาด้วยตนเอง เด็กสามารถเรียนได้ด้วยตนเองจากการที่เด็กมีอิสระในสิ่งแวดล้อมที่จัดเตรียมไว้อย่างสมบูรณ์ การมีอิสระ มอนเตสซอรีกล่าวว่า ไม่ใช่สัญลักษณ์ของเสรีภาพเท่านั้น แต่หมายถึงเส้นทางไปสู่การศึกษา เด็กมีสิทธิ์ที่จะเรียนรู้ ระเบียบวินัยของชีวิตโดยการเรียนรู้การทำงานด้วยตนเอง แก้ไขข้อบกพร่องของตนเอง การศึกษาด้วยตนเอง ควรจะมีบทบาทมากขึ้นในวงการการศึกษา และควรจะเน้นเด็กเป็นศูนย์กลางในการเรียนเพิ่มขึ้น ลดวิธีการให้ครูเป็นศูนย์กลางในการเรียน

จุดเด่นและกิจกรรมแนวการสอนแบบมอนเตสซอรี

ในโรงเรียนมอนเตสซอรีกิจกรรมถือเป็นส่วนสำคัญ ที่เด็กเล็กจะเรียนด้วยร่างกายทั้งหมด โดยเน้นทางด้านการฝึกฝนทางประสาทสัมผัส กิจกรรม หรืองานที่เด็กทำจะต้องมีความหมาย อุปกรณ์การเรียนได้วางรูปแบบเอาไว้ให้เด็กได้ทำงานต่างๆ เป็นไปตามขั้นตอนงานจะกระตุ้นทำให้เด็กทำงานต่อไป กิจกรรมแนวการสอนแบบมอนเตสซอรี เด็กจะได้เรียนรู้ด้วยตัวเองจากการใช้สื่อและอุปกรณ์ต่างๆ ที่ช่วยให้เด็กเข้าใจง่าย สิ่งสำคัญของเรียนแนวมอนเตสซอรีคือ มือ เพราะเด็กจะสามารถเรียนรู้ทุกอย่างผ่านมือของตัวเอง โดยมีคุณพ่อคุณแม่และครูเปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้และทำทุกอย่างด้วยตัวเอง เด็กจะรู้สึกมีอิสระในการหยิบจับอุปกรณ์ที่เขาสนใจมาทำ หากทำไม่ได้ เด็กจะนำไปเก็บและหยิบอุปกรณ์ชิ้นอื่นมาแทน ทั้งนี้การฝึกฝนจากอุปกรณ์ที่ง่ายไปสู่อุปกรณ์ที่ยากเป็นไปตามพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็ก

๓. หลักการและรูปแบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามวิถีชีวิตไทย

แนวคิด / หลักการ

เด็กในสังคมปัจจุบันนำแบบฉบับแนวตะวันตกมาใช้สอดคล้องกับสังคม วิธีการดำรงชีวิตศาสนาความเชื่อ พัฒนาแนวคิดให้ตรงทางการศึกษาปฐมวัยและบริบทสังคมไทย เพื่อให้เด็กไทยมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

วัตถุประสงค์

เพื่อให้เด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามเป้าหมายที่รูปแบบกำหนดเพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจ และความสามารถของผู้ดูแลเด็กในการจัดการณ์ประสบการณ์ให้เด็กปฐมวัยเพื่อพัฒนาคุณภาพของบุคคล ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการจัดการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

วิธีการจัดการเรียนรู้

ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกประเภทยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและการให้ศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญพัฒนาเด็กโดยอ้อมผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้สามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุขประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัวชุมชนและสถานศึกษาในการพัฒนาเด็กด้านการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย

สื่อและสภาพแวดล้อม

บทบาทครูและเด็ก

มีความเอาใจใส่ รัก และเมตตา มีความสามารถในการจัดทำแผนประเมินพัฒนาการเด็กประสานงานกับบุคคลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องสร้างสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูและเด็ก ผู้ปกครอง

ประเมินผล

เก็บรวบรวมข้อมูลประเมินกระบวนการใช้รูปแบบสังเกตพัฒนาการเด็กด้านการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย

การจัดการศึกษาตามวิถีชีวิตไทย เป็นรูปแบบการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กชนบท วัย ๓-๕ ปีที่มุ่งค้นหาวิธีการพัฒนาเด็กที่เหมาะสมกับธรรมชาติของวัยเด็กและเป็นพื้นฐานของความเป็นมนุษย์ เป็นอิสระ เพื่อให้เด็กเกิดการศึกษายั่งยืน ลักษณะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้จะเรียบง่าย เน้นการพึ่งตนเอง ครอบครัวและชุมชน โดยการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นและภูมิปัญญาชาวบ้านแต่ทรงไว้ซึ่งประสิทธิภาพในการส่งเสริมพัฒนาการที่เด็กควรได้รับอย่างเต็มศักยภาพ

๔. การจัดประสบการณ์

การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยอายุ ๓-๔ ปี เป็นการจัดกิจกรรมในลักษณะบูรณาการผ่านการเล่น การลงมือกระทำจากประสบการณ์ตรงอย่างหลากหลาย เกิดความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งเกิดการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ไม่จัดเป็นรายวิชาโดยมีหลักการ และแนวทางการจัดประสบการณ์ ดังนี้

๑. หลักการจัดประสบการณ์

- ๑.๑ จัดประสบการณ์การเล่นและการเรียนรู้หลากหลาย เพื่อพัฒนาเด็กโดยองค์รวมอย่างสมดุลและต่อเนื่อง
- ๑.๒ เน้นเด็กเป็นสำคัญ สนองความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคลและบริบทของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่
- ๑.๓ จัดให้เด็กได้รับการพัฒนา โดยให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็ก
- ๑.๔ จัดการประเมินพัฒนาการให้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง และเป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์ พร้อมทั้งนำผลการประเมินมาพัฒนาเด็กอย่างต่อเนื่อง
- ๑.๕ ให้พ่อแม่ ครอบครัว ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก

๒. แนวทางการจัดประสบการณ์

- ๒.๑ จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการและการทำงานของสมองที่เหมาะสมกับอายุวุฒิภาวะและระดับพัฒนาการ เพื่อให้เด็กทุกคนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ
- ๒.๒ จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับแบบการเรียนรู้ของเด็ก เด็กได้ลงมือกระทำเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ที่ทำได้เคลื่อนไหว สำรวจ เล่น สังเกต สืบค้น ทดลอง และคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง
- ๒.๓ จัดประสบการณ์แบบบูรณาการ โดยบูรณาการทั้งกิจกรรม ทักษะ และสาระการเรียนรู้
- ๒.๔ จัดประสบการณ์ให้เด็กได้ริเริ่มคิด วางแผน ตัดสินใจลงมือกระทำและนำเสนอความคิดโดยครูหรือผู้จัดประสบการณ์เป็นผู้สนับสนุนอำนวยความสะดวก และเรียนรู้ร่วมกับเด็ก
- ๒.๕ จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่นกับผู้ใหญ่ ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ในบรรยากาศที่อบอุ่นมีความสุข และเรียนรู้การทำกิจกรรมแบบร่วมมือในลักษณะต่าง ๆ กัน
- ๒.๖ จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อและแหล่งการเรียนรู้หลากหลายและอยู่ในวิถีชีวิตของเด็ก
- ๒.๗ จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดีและทักษะการใช้ชีวิตประจำวันตลอดจนสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
- ๒.๘ จัดประสบการณ์ทั้งในลักษณะที่ดีการวางแผนไว้ล่วงหน้าและแผนที่เกิดขึ้นในสภาพจริงโดยไม่ได้ออกการณไว้
- ๒.๙ จัดทำสารนิทัศน์ด้วยการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคล นำมาไตร่ตรองและใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเด็ก และการวิจัยในชั้นเรียน
- ๒.๑๐ จัดประสบการณ์โดยให้พ่อแม่ ครอบครัว และชุมชนมีส่วนร่วมทั้งการวางแผน การสนับสนุนสื่อแหล่งเรียนรู้ การเข้าร่วมกิจกรรม และการประเมินพัฒนาการ

๓. การจัดกิจกรรมประจำวัน

กิจกรรมสำหรับเด็กอายุ ๓-๔ ปีบริบูรณ์ สามารถนำมาจัดเป็นกิจกรรมประจำวันได้หลายรูปแบบเป็นการช่วยให้ครูผู้สอนหรือผู้จัดประสบการณ์ทราบว่าแต่ละวันจะทำกิจกรรมอะไร เมื่อใด และอย่างไร ทั้งนี้ การจัดกิจกรรมประจำวันสามารถจัดได้หลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมในการนำไปใช้ของแต่ละหน่วยงานและสภาพชุมชน ที่สำคัญครูผู้สอนต้องคำนึงถึงการจัดกิจกรรมให้ครอบคลุมพัฒนาการทุกด้าน การจัดกิจกรรมประจำวันมีหลักการจัดและขอบข่ายกิจกรรมประจำวัน ดังนี้

๓.๑ หลักการจัดกิจกรรมประจำวัน

๑. กำหนดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยของเด็กในแต่ละวันแต่ยืดหยุ่นได้ตามความต้องการและความสนใจของเด็ก เช่น วัย ๓-๔ ปี มีความสนใจช่วงสั้นประมาณ ๘-๑๒ นาที
๒. กิจกรรมที่ต้องใช้ความคิดทั้งในกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ ไม่ควรใช้เวลาต่อเนื่องนานเกินกว่า ๒๐ นาที

๓. กิจกรรมที่เด็กมีอิสระเลือกเล่นเสรี เพื่อช่วยให้เด็กรู้จักเลือกตัดสินใจ คิดแก้ปัญหา คิดสร้างสรรค์ เช่น การเล่นตามมุม การเล่นกลางแจ้ง ฯลฯ ใช้เวลาประมาณ ๔๐-๖๐ นาที

๔. กิจกรรมควรมีความสมดุลระหว่างกิจกรรมในห้องและนอกห้อง กิจกรรมที่ใช้กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็ก กิจกรรมที่เป็นรายบุคคล กลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ กิจกรรมที่เด็กเป็นผู้ริเริ่มและครูผู้สอนหรือผู้จัดประสบการณ์เป็นผู้ริเริ่ม และกิจกรรมที่ใช้กำลังและไม่ใช้กำลัง จัดให้ครบทุกประเภท ทั้งนี้ กิจกรรมที่ต้องออกกำลังกายควรจัดสลับกับกิจกรรมที่ไม่ต้องออกกำลังมากนัก เพื่อเด็กจะได้ไม่เหนื่อยเกินไป

๓.๒ ขอบข่ายของกิจกรรมประจำวัน

การเลือกกิจกรรมที่จะนำมาจัดในแต่ละวันสามารถจัดได้หลายรูปแบบ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมในการนำไปใช้ของแต่ละหน่วยงานและสภาพชุมชน ที่สำคัญครูผู้สอนต้องคำนึงถึงการจัดกิจกรรมให้ครอบคลุมพัฒนาการทุกด้าน ดังต่อไปนี้

๓.๒.๑ **การพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่** เป็นการพัฒนาความแข็งแรง การทรงตัว ความยืดหยุ่น ความคล่องแคล่วในการใช้อวัยวะต่าง ๆ และจังหวะการเคลื่อนไหวในการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ โดยจัดกิจกรรมให้เด็กได้เล่นอิสระกลางแจ้ง เล่นเครื่องเล่นสนาม ปีนป่ายเล่นอิสระ เคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะดนตรี

๓.๒.๒ **การพัฒนาการกล้ามเนื้อเล็ก** เป็นการพัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อเล็ก กล้ามเนื้อมือ-นิ้วมือการประสานสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อมือและระบบประสาทตามมือได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์ โดยจัดกิจกรรมให้เด็กได้เล่นเครื่องสัมผัส เล่นเกมการศึกษา ฝึกช่วยเหลือตนเองในการแต่งกาย หยิบจับชิ้นส่วน และใช้อุปกรณ์ศิลปะ เช่น สีเทียน กรรไกร ฟูกัน ดินเหนียว ฯลฯ

๓.๒.๓ **การพัฒนาการอารมณ์ จิตใจ และปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม** เป็นการปลูกฝังให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น มีความเชื่อมั่น กล้าแสดงออก มีวินัย รับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ประหยัด เมตตากรุณา เอื้อเฟื้อ แบ่งปัน มีมารยาทและปฏิบัติตามตามวัฒนธรรมไทยและศาสนาที่นับถือโดยจัดกิจกรรมต่างๆ ผ่านการเล่นให้เด็กได้มีโอกาสตัดสินใจเลือก ได้รับการตอบสนองตามความต้องการได้ฝึกปฏิบัติโดยสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมอย่างต่อเนื่อง

๓.๒.๔ **การพัฒนาสังคมนิสัย** เป็นการพัฒนาให้เด็กมีลักษณะนิสัยที่ดี แสดงออกอย่างเหมาะสมและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ช่วยเหลือตนเองในการทำกิจวัตรประจำวันมีนิสัยรักการทำงาน รับผิดชอบความพลอดภัยของตนเองและผู้อื่น โดยรวมทั้งระมัดระวังอันตรายจากคนแปลกหน้า ให้เด็กได้ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันอย่างสม่ำเสมอ เช่น รับประทานอาหารพักผ่อนนอนหลับ ขับถ่าย ทำความสะอาดร่างกาย เล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น ปฏิบัติตามกฎกติกาข้อตกลงของรวบรวม เก็บของเข้าที่เมื่อเล่นหรือทำงานเสร็จ

๓.๒.๕ **การพัฒนาการคิด** เป็นการพัฒนาให้เด็กมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาความ คิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์ และคิดเชิงเหตุผลทางคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์โดยจัดกิจกรรมให้เด็กได้สนทนา อภิปรายและเปลี่ยนความคิดเห็น เชิญวิทยากรมาพูดคุยกับเด็ก ศึกษาออกสถานที่ เล่นเกมการศึกษา ฝึกการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน ฝึกออกแบบและสร้างชิ้นงาน และทำกิจกรรมทั้งเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่และรายบุคคล

๓.๒.๖ **การพัฒนาภาษา** เป็นการพัฒนาให้เด็กใช้ภาษาสื่อสารถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่างๆ ที่เด็กมีประสบการณ์โดยสามารถตั้งคำถามในสิ่งที่สงสัยใคร่รู้ จัดกิจกรรมทางภาษาให้มีความหลากหลายในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มุ่งปลูกฝังให้เด็กได้กล้าแสดงออกในการฟัง พูด อ่าน เขียน มีนิสัยรักการอ่าน และบุคคลแวดล้อมต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษา ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงหลักการจัดกิจกรรมทางภาษาที่เหมาะสมกับเด็กเป็นสำคัญ

๓.๒.๗ **การส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์** เป็นการส่งเสริมให้เด็กมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ได้ถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกและเห็นความสวยงามของสิ่งต่างๆ โดยจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ดนตรี การเคลื่อนไหวและจังหวะตามจินตนาการ ประดิษฐ์สิ่งต่างๆ อย่างอิสระ เล่นบทบาทสมมติ เล่นน้ำ เล่นทราย เล่นบล็อก และเล่นก่อสร้าง

๑๐. การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้

การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา มีความสำคัญต่อเด็กเนื่องจากธรรมชาติของเด็กในวัยนี้สนใจที่จะเรียนรู้ ค้นคว้า ทดลอง และต้องการสัมผัสกับสิ่งแวดล้อมรอบๆตัว ดังนั้น การจัดเตรียมสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมตามความต้องการของเด็ก จึงมีความสำคัญที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมและการเรียนรู้ของเด็ก เด็กสามารถเรียนรู้จากการเล่นที่เป็น ประสบการณ์ตรงที่เกิดจากการรับรู้ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง ๕ จึงจำเป็นต้องจัดสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพ และความต้องการของหลักสูตร เพื่อส่งผลให้บรรลุจุดหมายในการพัฒนาเด็ก

การจัดสภาพแวดล้อมคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

๑. ความสะอาด ความปลอดภัย
๒. ความมีอิสระอย่างมีขอบเขตในการเล่น
๓. ความสะดวกในการทำกิจกรรม
๔. ความพร้อมของอาคารสถานที่ เช่น ห้องเรียน ห้องน้ำห้องส้วม สนามเด็กเล่น ฯลฯ
๕. ความเพียงพอเหมาะสมในเรื่องขนาด น้ำหนัก จำนวน สีของสื่อและเครื่องเล่น
๖. บรรยากาศในการเรียนรู้ การจัดที่เล่นและมุมประสบการณ์ต่าง ๆ สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน

หลักสำคัญในการจัดต้องคำนึงถึงความปลอดภัย ความสะอาด เป้าหมายการพัฒนาเด็ก ความเป็นระเบียบ ความเป็นตัวของเด็กเอง ให้เด็กเกิดความรู้สึกรอบอุ่น มั่นใจ และมีความสุข ซึ่งอาจจัดแบ่งพื้นที่ให้เหมาะสมกับการประกอบกิจกรรมตามหลักสูตร ดังนี้

๑. พื้นที่อำนวยความสะดวกสำหรับเด็กและผู้สอน

- ๑.๑ ที่แสดงผลงานของเด็ก อาจจัดเป็นแผ่นป้าย หรือที่แขวนผลงาน
- ๑.๒ ที่เก็บแฟ้มผลงานของเด็ก อาจจัดทำเป็นกล่องหรือจัดใส่แฟ้มรายบุคคล
- ๑.๓ ที่เก็บเครื่องใช้ส่วนตัวของเด็ก อาจทำเป็นช่องตามจำนวนเด็ก
- ๑.๔ ที่เก็บเครื่องใช้ของผู้สอน เช่น อุปกรณ์การสอน ของส่วนตัวผู้สอน ฯลฯ
- ๑.๕ ป้ายนิเทศตามหน่วยการสอนหรือสิ่งที่เด็กสนใจ

๒. พื้นที่ปฏิบัติกิจกรรมและการเคลื่อนไหว ต้องกำหนดให้ชัดเจน ควรมีพื้นที่ที่เด็กสามารถจะทำงานได้ด้วยตนเอง และทำกิจกรรมด้วยกันในกลุ่มเล็ก หรือกลุ่มใหญ่ เด็กสามารถเคลื่อนไหวได้อย่างอิสระจากกิจกรรมหนึ่งไปยังกิจกรรมหนึ่งโดยไม่รบกวนผู้อื่น

๓. พื้นที่จัดมุมเล่นหรือมุมประสบการณ์ สามารถจัดได้ตามความเหมาะสมขึ้นอยู่กับสภาพของห้องเรียน จัดแยกส่วนที่ใช้เสียงดังและเงียบออกจากกัน เช่น มุมบล็อกอยู่ห่างจากมุมหนังสือ มุมบทบาทสมมติอยู่ติดกับมุมบล็อก มุมวิทยาศาสตร์อยู่ใกล้มุมศิลปะฯลฯ ที่สำคัญจะต้องมีของเล่น วัสดุอุปกรณ์ในมุมอย่างเพียงพอต่อการเรียนรู้ของเด็ก การเล่นในมุมเล่นอย่างเสรีมักถูกกำหนดไว้ในตารางกิจกรรมประจำวัน เพื่อให้โอกาสเด็กได้เล่นอย่างเสรีประมาณวันละ ๖๐ นาทีการจัดมุมเล่นต่างๆ ผู้สอนควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

- ๓.๑ ในห้องเรียนควรมีมุมเล่นอย่างน้อย ๓-๕ มุม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับพื้นที่ของห้อง
- ๓.๒ ควรได้มีการผลัดเปลี่ยนสื่อของเล่นตามมุมบ้าง ตามความสนใจของเด็ก
- ๓.๓ ควรจัดให้มีประสบการณ์ที่เด็กได้เรียนรู้ไปแล้วปรากฏอยู่ในมุมเล่น เช่น เด็กเรียนรู้เรื่องผีเสื้อ ผู้สอนอาจจัดให้มีการจำลองการเกิดผีเสื้อลงในมุมธรรมชาติศึกษาหรือมุมวิทยาศาสตร์ ฯลฯ
- ๓.๔ ควรเปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วมในการจัดมุมเล่น ทั้งนี้เพื่อจูงใจให้เด็กรู้สึกเป็นเจ้าของ อยากเรียนรู้ อยากเข้าเล่น

๓.๕ ควรเสริมสร้างวินัยให้กับเด็ก โดยมีข้อตกลงร่วมกันว่าเมื่อเล่นเสร็จแล้วจะต้องจัดเก็บอุปกรณ์ทุกอย่างเข้าที่ให้เรียบร้อยสภาพแวดล้อมนอกห้องเรียน คือ การจัดสภาพแวดล้อมภายในอาณาบริเวณรอบ ๆ สถานศึกษา รวมทั้งจัดสนามเด็ก

เล่น พร้อมเครื่องเล่นสนาม จัดระวังรักษาความปลอดภัยภายในบริเวณสถานศึกษาและบริเวณรอบนอกสถานศึกษา ดูแลรักษาความสะอาด ปลูกต้นไม้ให้ความร่มรื่นรอบๆบริเวณสถานศึกษา สิ่งต่างๆเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งส่งผลต่อการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็ก

บริเวณสนามเด็กเล่น ต้องจัดให้สอดคล้องกับหลักสูตร ดังนี้

สนามเด็กเล่น มีพื้นผิวหลายประเภท เช่น ดิน ทราย หญ้า พื้นสำหรับเล่นของเล่นที่มีล้อ รวมทั้งที่ร่ม ที่โล่งแจ้ง พื้นดินสำหรับขุด ที่เล่นน้ำ บ่อทราย พร้อมอุปกรณ์ประกอบการเล่น เครื่องเล่นสนามสำหรับ ปีนป่าย ทรงตัว ฯลฯ ทั้งนี้ต้องไม่ติดกับบริเวณที่มีอันตราย ต้องหมั่นตรวจตราเครื่องเล่นให้อยู่ในสภาพแข็งแรงปลอดภัยอยู่เสมอ และหมั่นดูแลเรื่องความสะอาด

ที่นั่งเล่นพักผ่อน จัดที่นั่งไว้ใต้ต้นไม้มีร่มเงา อาจใช้กิจกรรมกลุ่มย่อย ๆ หรือกิจกรรมที่ต้องการความสงบ หรืออาจจัดเป็นลานนิทรรศการให้ความรู้แก่เด็กและผู้ปกครอง

บริเวณธรรมชาติ ปลูกไม้ดอก ไม้ประดับ พืชผักสวนครัว หากบริเวณสถานศึกษา มีไม่มากนัก อาจปลูกพืชในกระบะหรือกระถาง

๑๑. การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้

สื่อประกอบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ควรมีสื่อทั้งที่เป็นประเภท ๒ มิติ และ/หรือ ๓ มิติ ที่เป็นสื่อของจริง สื่อธรรมชาติ สื่อที่อยู่ใกล้ตัวเด็ก สื่อสะท้อนวัฒนธรรม สื่อที่ปลอดภัยต่อตัวเด็ก สื่อเพื่อพัฒนาเด็กในด้านต่างๆให้ครบทุกด้านสื่อที่เอื้อให้เด็กเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า โดยการจัดการใช้สื่อเริ่มต้นจาก สื่อของจริง ภาพถ่าย ภาพโครงร่าง และสัญลักษณ์ ทั้งนี้การใช้สื่อต้องเหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ ความแตกต่างระหว่างบุคคล ความสนใจและความต้องการของเด็กที่หลากหลาย ตัวอย่างสื่อประกอบการจัดกิจกรรม มีดังนี้

กิจกรรมเสรี /การเล่นตามมุม

๑. มุมบทบาทสมมติ อาจจัดเป็นมุมเล่น ดังนี้

๑.๑ มุมบ้าน

- ❖ ของเล่นเครื่องใช้ในครัวขนาดเล็ก หรือของจำลอง เช่น เต้า กระทะ ครก กาน้ำ เขียง มีดพลาสติก หม้อ จาน ช้อน ถ้วยชาม กะละมัง ฯลฯ
- ❖ เครื่องเล่นตุ๊กตา เสื้อผ้าตุ๊กตา เตียง เปลเด็ก ตุ๊กตา
- ❖ เครื่องแต่งบ้านจำลอง เช่น ชุดรับแขก โต๊ะเครื่องแป้ง หมอนอิง กระจกขนาดเห็นเต็มตัว หวี ตลับแป้ง ฯลฯ
- ❖ เครื่องแต่งกายบุคคลอาชีพต่าง ๆ ที่ใช้แล้ว เช่น ชุดเครื่องแบบทหาร ตำรวจ ชุดเสื้อผ้าผู้ใหญ่ชายและหญิง รองเท้า กระเป๋าถือที่ไม่ใช้แล้ว ฯลฯ
- ❖ โทรศัพท์ เตารีดจำลอง ที่รีดผ้าจำลอง
- ❖ ภาพถ่ายและรายการอาหาร

๑.๒ มุมหมอ

- เครื่องเล่นจำลองแบบเครื่องมือแพทย์และอุปกรณ์การรักษาผู้ป่วย เช่น หูฟัง เสื้อคลุมหมอ ฯลฯ
- ❖ อุปกรณ์สำหรับเลียนแบบการบันทึกข้อมูลผู้ป่วย เช่น กระดาษ ดินสอ ฯลฯ

๑.๓ มุมร้านค้า

- ❖ กล่องและขวดผลิตภัณฑ์ต่างๆที่ใช้แล้ว
- ❖ อุปกรณ์ประกอบการเล่น เช่น เครื่องคิดเลข ลูกคิด ธนบัตรจำลอง ฯลฯ

๒. มุมบล็อก

- ❖ ไม้บล็อกหรือแท่งไม้ที่มีขนาดและรูปทรงต่างๆกัน จำนวนตั้งแต่ ๕๐ ขึ้นขึ้นไป
- ❖ ของเล่นจำลอง เช่น รถยนต์ เครื่องบิน รถไฟ คน สัตว์ ต้นไม้ ฯลฯ
- ❖ ภาพถ่ายต่างๆ
 - ที่จัดเก็บไม้บล็อกหรือแท่งไม้อาจเป็นชั้น ลังไม้หรือพลาสติก แยกตามรูปทรง ขนาด

๓. มุมหนังสือ

- ❖ หนังสือภาพนิทาน สมุดภาพ หนังสือภาพที่มีคำและประโยคสั้น ๆ พร้อมภาพ
- ❖ ชั้นหรือที่วางหนังสือ
- ❖ อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการสร้างบรรยากาศการอ่าน เช่น เสื่อ พรม หมอน ฯลฯ
- ❖ สมุดเซ็นยืมหนังสือกลับบ้าน
- ❖ อุปกรณ์สำหรับการเขียน
- ❖ อุปกรณ์เสริม เช่น เครื่องเล่นเทป ตลับเทปนิทานพร้อมหนังสือนิทาน หูฟัง ฯลฯ

๔. มุมวิทยาศาสตร์ หรือมุมธรรมชาติศึกษา

- ❖ วัสดุต่าง ๆ จากธรรมชาติ เช่น เมล็ดพืชต่าง ๆ เปลือกหอย ดิน หิน แร่ ฯลฯ
- ❖ เครื่องมือเครื่องใช้ในการสำรวจ สังเกต ทดลอง เช่น แวนขยาย แม่เหล็ก เข็มทิศ เครื่องชั่ง ฯลฯ

๕. มุมอาเซียน

- ❖ ธงของแต่ละประเทศในกลุ่มประเทศอาเซียน
- ❖ คำกล่าวทักทายของแต่ละประเทศ
- ❖ ภาพการแต่งกายประจำชาติในกลุ่มประเทศอาเซียน

กิจกรรมสร้างสรรค์ ควรมีวัสดุ อุปกรณ์ ดังนี้

๑. การวาดภาพและระบายสี

- สีเทียนแท่งใหญ่ สีไม้ สีชอล์ก สีน้ำ
- พู่กันขนาดใหญ่ (ประมาณเบอร์ ๑๒)
- กระดาษ
- เลือคลุ่ม หรือผ้ากันเปื้อน

๒. การเล่นกับสี

- ❖ การเป่าสี มี กระดาษ หลอดกาแฟ สีน้ำ
- ❖ การหยดสี มี กระดาษ หลอดกาแฟ พู่กัน สีน้ำ
- ❖ การพับสี มี กระดาษ สีน้ำ พู่กัน
- ❖ การเทสี มี กระดาษ สีน้ำ
- ❖ การละเลงสี มี กระดาษ สีน้ำ แป้งเปียก

๓. การพิมพ์ภาพ

- ❖ แม่พิมพ์ต่าง ๆ จากของจริง เช่น นิ้วมือ ใบไม้ ก้านกล้วย ฯลฯ
- ❖ แม่พิมพ์จากวัสดุอื่น ๆ เช่น เชือก เส้นด้าย ทรายาง ฯลฯ
- ❖ กระดาษ ผ้าเช็ดมือ สีโปสเตอร์ (สีน้ำ สีฝุ่น ฯลฯ)

๔.การปั้น เช่น ดินน้ำมัน ดินเหนียว แป้งโดว์ แผ่นรองปั้น แม่พิมพ์รูปต่าง ๆ ไม้ขนาดแบ่ง ฯลฯ

๕.การพับ ฉีก ตัดปะ เช่น กระดาษ หรือวัสดุอื่น ๆ ที่จะใช้พับ ฉีก ตัด ปะ กรรไกรขนาดเล็ก

ปลายมน กาวน้ำหรือแป้งเปียก ผ้าเช็ดมือ ฯลฯ

๖. การประดิษฐ์เศษวัสดุ เช่น เศษวัสดุต่าง ๆ มีกล่องกระดาษ แกนกระดาษ เศษผ้า เศษไหม กาว กรรไกร สี ผ้าเช็ดมือ ฯลฯ

๗. การร้อย เช่น ลูกปัด หลอดกาแฟ หลอดด้าย ฯลฯ

๘. การสาน เช่น กระดาษ ใบตอง ใบมะพร้าว ฯลฯ

๙. การเล่นพลาสติกสร้างสรรค์ พลาสติกชิ้นเล็ก ๆ รูปทรงต่าง ๆ ผู้เล่นสามารถนำมาต่อเป็นรูปแบบต่าง ๆ ตามความต้องการ

๑๐. การสร้างรูป เช่น จากกระดานปักหมุด จากแป้นตะปูที่ใช้หนังสือหรือเชือก ผูกตั้งให้เป็นรูปร่างต่าง ๆ เกมการศึกษา ตัวอย่างสื่อประเภทเกมการศึกษามีดังนี้

๑. เกมจับคู่

- จับคู่รูปร่างที่เหมือนกัน
- จับคู่ภาพเงา
- จับคู่ภาพที่ซ่อนอยู่ในภาพหลัก
- จับคู่สิ่งที่มีความสัมพันธ์กัน สิ่งที่ใช้คู่กัน
- จับคู่ภาพส่วนเต็มกับส่วนย่อย
- จับคู่ภาพกับโครงร่าง
- จับคู่ภาพชิ้นส่วนที่หายไป
- จับคู่ภาพที่เป็นประเภทเดียวกัน
- จับคู่ภาพที่ซ่อนกัน
- จับคู่ภาพสัมพันธ์แบบตรงกันข้าม
- จับคู่ภาพที่สมมาตรกัน
- จับคู่แบบอุปมาอุปไมย
- จับคู่แบบอนุกรม

๒. เกมภาพตัดต่อ

- ❖ ภาพตัดต่อที่สัมพันธ์กับหน่วยการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น ผลไม้ ผัก ฯลฯ

๓. เกมจัดหมวดหมู่

- ❖ ภาพสิ่งต่าง ๆ ที่นำมาจัดเป็นพวก ๆ
- ❖ ภาพเกี่ยวกับประเภทของใช้ในชีวิตประจำวัน
- ❖ ภาพจัดหมวดหมู่ตามรูปร่าง สี ขนาด รูปทรงเรขาคณิต

๔. เกมวางภาพต่อปลาย (โดมิโน)

- ❖ โดมิโนภาพเหมือน
- ❖ โดมิโนภาพสัมพันธ์

๕. เกมเรียงลำดับ

- ❖ เรียงลำดับภาพเหตุการณ์ต่อเนื่อง
- ❖ เรียงลำดับขนาด

๖. เกมศึกษารายละเอียดของภาพ (ลือตโต้)

๗. เกมจับคู่แบบตารางสัมพันธ์ (เมตริกเกม)

๘. เกมพื้นฐานการบวก

กิจกรรมเสริมประสบการณ์ /กิจกรรมในวงกลม ตัวอย่างสื่อมีดังนี้

๑. สื่อของจริงที่อยู่ใกล้ตัวและสื่อจากธรรมชาติหรือวัสดุท้องถิ่น เช่น ต้นไม้ ใบไม้ เปลือกหอย เสื้อผ้า ฯลฯ
๒. สื่อที่จำลองขึ้น เช่น ลูกโลก ตุ๊กตาสัตว์ ฯลฯ
๓. สื่อประเภทภาพ เช่น ภาพพลิก ภาพโปสเตอร์ หนังสือภาพ ฯลฯ
๔. สื่อเทคโนโลยี เช่น วิทยุ เครื่องบันทึกเสียง เครื่องขยายเสียง โทรศัพท์

กิจกรรมกลางแจ้ง ตัวอย่างสื่อมี ดังนี้

๑. เครื่องเล่นสนาม เช่น เครื่องเล่นสำหรับปีนป่าย เครื่องเล่นประเภทล้อเลื่อน ฯลฯ
๒. ที่เล่นทราย มีทรายละเอียด เครื่องเล่นทราย เครื่องตวง ฯลฯ
๓. ที่เล่นน้ำ มีภาชนะใส่น้ำหรืออ่างน้ำวางบนขาตั้งที่มั่นคง ความสูงพอที่เด็กจะยืนได้พอดี เสื้อคลุมหรือผ้ากันเปื้อน พลาสติก อุปกรณ์เล่นน้ำ เช่น ถ้วยตวง ขวดต่างๆ สายยาง กรวยกรอกน้ำ ตุ๊กตายาง ฯลฯ

กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ ตัวอย่างสื่อมี ดังนี้

๑. เครื่องเคาะจังหวะ เช่น ฉิ่ง เหล็กสามเหลี่ยม กรับ รำมะนา กลอง ฯลฯ อุปกรณ์ประกอบการเคลื่อนไหว เช่น หนังสือพิมพ์ ธิบิ้น แแถบผ้า ห่วง
๒. หวาย ภูงทราย ฯลฯ

การเลือกสื่อ มีวิธีการเลือกสื่อ ดังนี้

๑. เลือกให้ตรงกับจุดมุ่งหมายและเรื่องที่สอน
๒. เลือกให้เหมาะสมกับวัยและความสามารถของเด็ก
๓. เลือกให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของท้องถิ่นที่ได้กอยู่หรือสถานภาพของสถานศึกษา
๔. มีวิธีการใช้ง่าย และนำไปใช้ได้หลายกิจกรรม
๕. มีความถูกต้องตามเนื้อหาและทันสมัย
๖. มีคุณภาพดี เช่น ภาพชัดเจน ขนาดเหมาะสม ไม่ใช่สีสะท้อนแสง
๗. เลือกสื่อที่เด็กเข้าใจง่ายในเวลาสั้น ๆ ไม่ซับซ้อน
๘. เลือกสื่อที่สามารถสัมผัสได้
๙. เลือกสื่อเพื่อใช้ฝึก และส่งเสริมการคิดเป็น ทำเป็น และกล้าแสดงความคิดเห็นด้วยความมั่นใจ

การจัดหาสื่อ สามารถจัดหาได้หลายวิธี คือ

๑. จัดหาโดยการขอยืมจากแหล่งต่างๆ เช่น ศูนย์สื่อของสถานศึกษาของรัฐบาล หรือ สถานศึกษาเอกชน
๒. จัดซื้อสื่อและเครื่องเล่นโดยวางแผนการจัดซื้อตามลำดับความจำเป็น เพื่อให้สอดคล้องกับงบประมาณที่ทางสถานศึกษาสามารถจัดสรรให้และสอดคล้องกับแผนการจัดประสบการณ์

๓. ผลิตสื่อและเครื่องเล่นขึ้นใช้เองโดยใช้วัสดุที่ปลอดภัยและหาง่ายเป็นเศษวัสดุเหลือใช้ที่มีอยู่ในท้องถิ่นนั้นๆ เช่น กระดาษแข็งจากลังกระดาษ รูปภาพจากแผ่นป้ายโฆษณา

รูปภาพจากหนังสือนิตยสารต่าง ๆ เป็นต้น

ขั้นตอนการดำเนินการผลิตสื่อสำหรับเด็ก มีดังนี้

๑. สำรวจความต้องการของการใช้สื่อให้ตรงกับจุดประสงค์ สาระการเรียนรู้และกิจกรรมที่จัด
๒. วางแผนการผลิต โดยกำหนดจุดมุ่งหมายและรูปแบบของสื่อให้เหมาะสมกับวัยและความสามารถของเด็ก สื่อนั้นจะต้องมีความคงทนแข็งแรง ประณีตและสะดวกต่อการใช้
๓. ผลิตสื่อตามรูปแบบที่เตรียมไว้
๔. นำสื่อไปทดลองใช้หลาย ๆ ครั้งเพื่อหาข้อดี ข้อเสียจะได้ปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น
๕. นำสื่อที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้จริง

การใช้สื่อ ดำเนินการดังนี้

๑. การเตรียมพร้อมก่อนใช้สื่อ มีขั้นตอน คือ

๑.๑ เตรียมตัวผู้สอน

- ❖ ผู้สอนจะต้องศึกษาจุดมุ่งหมายและวางแผนว่าจะจัดกิจกรรมอะไรบ้าง
- ❖ เตรียมจัดหาสื่อและศึกษาวิธีการใช้สื่อ
- ❖ จัดเตรียมสื่อและวัสดุอื่น ๆ ที่จะต้องใช้ร่วมกัน
- ❖ ทดลองใช้สื่อก่อนนำไปใช้จริง

๑.๒ เตรียมตัวเด็ก

- ❖ ศึกษาความรู้พื้นฐานเดิมของเด็กให้สัมพันธ์กับเรื่องที่จะสอน
- ❖ สร้างความสนใจเด็กโดยใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน
- ❖ ให้เด็กมีความรับผิดชอบ รู้จักใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ ไม่ใช่ทำลาย เล่นแล้วเก็บให้ถูกที่

๑.๓ เตรียมสื่อให้พร้อมก่อนนำไปใช้

- ❖ จัดลำดับการใช้สื่อว่าจะใช้อะไรก่อนหรือหลัง เพื่อความสะดวกในการสอน
- ❖ ตรวจสอบและเตรียมเครื่องมือให้พร้อมที่จะใช้ได้ทันที
- ❖ เตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ร่วมกับสื่อ

๒. การนำเสนอสื่อ เพื่อให้บรรลุผลโดยเฉพาะใน กิจกรรมเสริมประสบการณ์ / กิจกรรมวงกลม / กิจกรรมกลุ่มย่อย ควรปฏิบัติ ดังนี้

๒.๑ สร้างความพร้อมและสร้างความสนใจให้เด็กก่อนจัดกิจกรรมทุกครั้ง

๒.๒ ใช้สื่อตามลำดับขั้นของแผนการจัดกิจกรรมที่กำหนดไว้

๒.๓ ไม่ควรให้เด็กเห็นสื่อหลายๆชนิดพร้อมๆกัน เพราะจะทำให้เด็กไม่สนใจกิจกรรมที่สอน

๒.๔ ผู้สอนควรยืนอยู่ด้านข้างหรือด้านหลังของสื่อที่ใช้กับเด็ก ผู้สอนไม่ควรยืน หันหลังให้เด็ก จะต้องพูดคุยกับเด็ก และสังเกตความสนใจของเด็ก พร้อมทั้งสำรวจข้อบกพร่องของสื่อที่ใช้ เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น

๒.๕ เปิดโอกาสให้เด็กได้ร่วมใช้สื่อ

ข้อควรระวังในการใช้สื่อการเรียนการสอน การใช้สื่อในระดับปฐมวัยควรระวังในเรื่องต่อไปนี้

๑. วัสดุที่ใช้ ต้องไม่มีพิษ ไม่หัก และแตกง่าย มีพื้นผิวเรียบ ไม่เป็นเสี้ยน

๒. ขนาด ไม่ควรมีขนาดใหญ่เกินไป เพราะยากต่อการหยิบยก อาจะตกลงมาเสียหาย แตก เป็นอันตรายต่อเด็กหรือใช้ไม่สะดวก เช่น กรรไกรขนาดใหญ่ โต๊ะ เก้าอี้ที่ใหญ่และสูงเกินไป และไม่ควรมีขนาดเล็กเกินไป เด็กอาจจะนำไปอมหรือกลืนทำให้ติดคอหรือไหลลงท้องได้ เช่น ลูกปัดเล็ก ลูกแก้วเล็ก ฯลฯ

๓. รูปทรง ไม่เป็นรูปทรงแหลม รูปทรงเหลี่ยม เป็นสัน

๔. น้ำหนัก ไม่ควรมีน้ำหนักมาก เพราะเด็กยกหรือหยิบไม่ไหว อาจะตกลงมาเป็นอันตรายต่อตัวเด็ก

๕. สื่อหลีกเลี่ยงสื่อที่เป็นอันตรายต่อตัวเด็ก เช่น สารเคมี วัตถุไวไฟ ฯลฯ

๖. สี หลีกเลี่ยงสีที่เป็นอันตรายต่อสายตา เช่น สีสะท้อนแสง ฯลฯ

การประเมินการใช้สื่อ

ควรพิจารณาจากองค์ประกอบ ๓ ประการ คือ ผู้สอน เด็ก และสื่อ เพื่อจะได้ทราบว่าสื่อที่ช่วยให้นักเรียนรู้นั้นช่วยให้นักเรียนรู้น้อยเพียงใด จะได้นำมาปรับปรุงการผลิตและการใช้สื่อให้ดียิ่งขึ้น โดยใช้วิธีสังเกต ดังนี้

๑. สื่อที่ช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เพียงใด

๒. เด็กชอบสื่อที่เพียงใด

๓. สื่อที่ช่วยให้นักเรียนตรงกับจุดประสงค์หรือไม่ ถูกต้องตามสาระการเรียนรู้และทันสมัยหรือไม่

๔. สื่อที่ช่วยให้นักเรียนสนใจมากน้อยเพียงใด เพราะเหตุใด

การเก็บ รักษา และซ่อมแซมสื่อ

การจัดเก็บสื่อเป็นการส่งเสริมให้เด็กฝึกการสังเกต การเปรียบเทียบ การจัดกลุ่ม ส่งเสริมความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจ ช่วยเหลือ ผู้สอนไม่ควรใช้การเก็บสื่อเป็นการลงโทษเด็ก โดยดำเนินการดังนี้

๑. เก็บสื่อให้เป็นระเบียบและเป็นหมวดหมู่ตามลักษณะประเภทของสื่อ สื่อที่เหมือนกันจัดเก็บหรือจัดวางไว้ด้วยกัน
๒. วางสื่อในระดับสายตาของเด็ก เพื่อให้เด็กหยิบใช้ จัดเก็บได้ด้วยตนเอง
๓. ภาชนะที่จัดเก็บสื่อควรโปร่งใส เพื่อให้เด็กมองเห็นสิ่งที่อยู่ภายในได้ง่ายและควรมีมือจับเพื่อให้สะดวกในการขนย้าย
๔. ฝึกให้เด็กรู้ความหมายของรูปภาพหรือสีที่เป็นสัญลักษณ์แทนหมวดหมู่ ประเภทสื่อ เพื่อเด็กจะได้เก็บเข้าที่ได้ถูกต้อง การใช้สัญลักษณ์ควรมีความหมายต่อการเรียนรู้ของเด็ก สัญลักษณ์ควรใช้สื่อของจริง ภาพถ่ายหรือสำเนา ภาพวาด ภาพโครงร่างหรือภาพประจุด หรือบัตรคำติดคู่กับสัญลักษณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง
๕. ตรวจสอบสื่อหลังจากที่ใช้แล้วทุกครั้งว่ามีสภาพสมบูรณ์ จำนวนครบถ้วนหรือไม่
๖. ซ่อมแซมสื่อชำรุด และทำเต็มส่วนที่ขาดหายไปให้ครบชุด

การพัฒนาสื่อ

การพัฒนาสื่อเพื่อใช้ประกอบการจัดกิจกรรมในระดับปฐมวัยนั้น ก่อนอื่นควรได้สำรวจข้อมูล สภาพปัญหาต่างๆของสื่อทุกประเภทที่ใช้อยู่ว่ามีอะไรบ้างที่จะต้องปรับปรุงแก้ไข เพื่อจะได้ปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับความต้องการ

แนวทางการพัฒนาสื่อ ควรมีลักษณะเฉพาะ ดังนี้

๑. ปรับปรุงสื่อให้ทันสมัยเข้ากับเหตุการณ์ ใช้ได้สะดวก ไม่ซับซ้อนเกินไป เหมาะสมกับวัยของเด็ก
๒. รักษาความสะอาดของสื่อ ถ้าเป็นวัสดุที่ล้างน้ำได้ เมื่อใช้แล้วควรได้ล้างเช็ด หรือ ปิดฝุ่นให้สะอาด เก็บไว้เป็นหมวดหมู่ วางเป็นระเบียบหยิบใช้ง่าย
๓. ถ้าเป็นสื่อที่ผู้สอนผลิตขึ้นมาใช้เองและผ่านการทดลองใช้มาแล้ว ควรเขียนคู่มือประกอบการใช้สื่อชิ้นนั้น โดยบอกชื่อสื่อ ประโยชน์และวิธีใช้สื่อ รวมทั้งจำนวนชิ้นส่วนของสื่อในชุดนั้นและเก็บคู่มือไว้ในซองหรือถุง พร้อมสื่อที่ผลิต
๔. พัฒนาสื่อที่สร้างสรรค์ ใช้ได้เอนกประสงค์ คือ เป็นได้ทั้งสื่อเสริมพัฒนาการและเป็นของเล่นสนุกสนานเพลิดเพลิน

แหล่งการเรียนรู้

โรงเรียนอนุบาลसानฝันวัยใส ได้แบ่งประเภทของแหล่งเรียนรู้ ได้ดังนี้

๑. แหล่งเรียนรู้ประเภทบุคคล ได้แก่ วิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ที่จัดหามาเพื่อให้ความรู้ความเข้าใจอย่างกระจ่างแก่เด็กโดยสอดคล้องกับเนื้อหาสาระการเรียนรู้ต่างๆ ได้แก่
 - เจ้าหน้าที่ใน อบต.
 - เจ้าหน้าที่สาธารณสุข
 - พระสงฆ์
 - พ่อค้า – แม่ค้า
 - ผู้ปกครอง
 - ช่างตัดผม / ช่างเสริมสวย
 - ครู
 - ภารโรง
 - ฯลฯ

๒. แหล่งเรียนรู้ภายในชุมชน ได้แก่ แหล่งข้อมูลหรือแหล่งวิทยาการต่างๆ ที่อยู่ในชุมชน มีความสัมพันธ์กับเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและประเพณีช่วยให้เด็กสามารถเชื่อมโยงโลกภายในและโลกภายนอก (inner world & outer world) ได้ และสอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตของเด็กปฐมวัย ได้แก่

- ห้องสมุดของโรงเรียน
- ห้องวิทยาศาสตร์ปฐมวัย
- ห้องสื่อการจัดประสบการณ์ของโรงเรียน
- วัด

๓. สถานที่สำคัญต่างๆ ได้แก่ แหล่งความรู้สำคัญต่างๆ ที่เด็กให้ความสนใจ ได้แก่

- สวนนกประโคนชัย
- วัด

๑๒. การประเมินพัฒนาการ

การประเมินพัฒนาการเด็กอายุ ๓-๔ ปี เป็นการประเมินพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาของเด็ก โดยถือเป็นกระบวนการต่อเนื่อง และเป็น ส่วนหนึ่งของกิจกรรมปกติที่จัดให้เด็กในแต่ละวัน ผลที่ได้จากการสังเกตพัฒนาการเด็กต้องนำมาจัดทำสารนิทัศน์หรือจัดทำข้อมูลหลักฐานหรือเอกสารอย่างเป็นระบบ ด้วยการรวบรวมผลงานสำหรับเด็กเป็นรายบุคคลที่สามารถบอกเรื่องราวหรือประสบการณ์ที่เด็กได้รับว่าเด็กเกิดการเรียนรู้และมีความก้าวหน้าเพียงใด ทั้งนี้ ให้นำข้อมูลผลการประเมินพัฒนาการเด็กมาพิจารณา ปรับปรุงวางแผน การจัดกิจกรรม และส่งเสริมให้เด็กแต่ละคนได้รับการพัฒนาตามจุดหมายของหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง การประเมินพัฒนาการควรยึดหลัก ดังนี้

๑. วางแผนการประเมินพัฒนาการอย่างเป็นระบบ
๒. ประเมินพัฒนาการเด็กครบทุกด้าน
๓. ประเมินพัฒนาการเด็กเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องตลอดปี
๔. ประเมินพัฒนาการตามสภาพจริงจากกิจกรรมประจำวันด้วยเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย ไม่ควรใช้แบบทดสอบ
๕. สรุปผลการประเมิน จัดทำข้อมูลและนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาเด็ก

สำหรับวิธีการประเมินที่เหมาะสมและควรใช้กับเด็กอายุ ๓-๔ ปี ได้แก่ การสังเกต การบันทึกพฤติกรรม การสนทนากับเด็ก การสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลจากผลงานเด็กที่เก็บอย่างมีระบบ

ประเภทของการประเมินพัฒนาการ

การพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของเด็ก ประกอบด้วย ๑) วัตถุประสงค์ (Objective) ซึ่งตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช...หมายถึง จุดหมายซึ่งเป็นมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้และสภาพที่พึงประสงค์ ๒) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ (Learning) ซึ่งเป็นกระบวนการได้มาของความรู้หรือทักษะผ่านการกระทำสิ่งต่างๆที่สำคัญตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยกำหนดให้หรือที่เรียกว่า ประสบการณ์สำคัญ ในการช่วยอธิบายให้ครูเข้าใจถึงประสบการณ์ที่เด็กปฐมวัยต้องทำเพื่อเรียนรู้สิ่งต่างๆรอบตัว และช่วยแนะผู้สอนในการสังเกต สนับสนุน และวางแผนการจัดกิจกรรมให้เด็กและ ๓) การประเมินผล(Evaluation) เพื่อตรวจสอบพฤติกรรมหรือความสามารถตามวัยที่คาดหวังให้เด็กเกิดขึ้นบนพื้นฐานพัฒนาการตามวัยหรือความสามารถตามธรรมชาติในแต่ละระดับอายุ เรียกว่า สภาพที่พึงประสงค์ ที่ใช้เป็นเกณฑ์สำคัญสำหรับการประเมินพัฒนาการเด็ก เป็นเป้าหมายและกรอบทิศทางในการพัฒนาคุณภาพเด็กทั้งนี้ประเภทของการประเมินพัฒนาการ อาจแบ่งได้เป็น ๒ ลักษณะ คือ

๑) แบ่งตามวัตถุประสงค์ของการประเมิน

การแบ่งตามวัตถุประสงค์ของการประเมิน แบ่งได้ ๒ ประเภท ดังนี้

๑.๑) การประเมินความก้าวหน้าของเด็ก (Formative Evaluation) หรือการประเมินเพื่อพัฒนา (Formative Assessment) หรือการประเมินเพื่อเรียน (Assessment for Learning) เป็นการประเมินระหว่างการจัดประสบการณ์ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผลพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กในระหว่างทำกิจกรรมประจำวัน กิจกรรมประจำวันปกติอย่างต่อเนื่อง บันทึก วิเคราะห์ แผลความหมายข้อมูลแล้วนำมาใช้ในการส่งเสริมหรือปรับปรุงแก้ไขการเรียนรู้ของเด็ก และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้สอน การประเมินพัฒนาการกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้สอนจึงเป็นเรื่องที่สัมพันธ์กัน หากขาดสิ่งหนึ่งสิ่งใดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ก็ขาดประสิทธิภาพ เป็นการประเมินผลเพื่อให้รู้จุดเด่น จุดที่ควรส่งเสริม ผู้สอนต้องใช้วิธีการและเครื่องมือประเมินพัฒนาการที่หลากหลาย เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การรวบรวมผลงานที่แสดงออกถึงความก้าวหน้าแต่ละด้านของเด็กเป็นรายบุคคล การใช้แฟ้มสะสมงาน เพื่อให้ได้ข้อสรุปของประเด็นที่กำหนด สิ่งที่สำคัญที่สุดในการประเมินความก้าวหน้าคือ การจัดประสบการณ์ให้กับเด็กในลักษณะการเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมกับประสบการณ์ใหม่ทำให้การเรียนรู้ของเด็กเพิ่มพูน เปลี่ยนแปลงความคิด ความเข้าใจเดิมที่ไม่ถูกต้อง ตลอดจนการให้เด็กสามารถพัฒนาการเรียนรู้ของตนเองได้

๑.๒) การประเมินผลสรุป (Summative Evaluation) หรือ การประเมินเพื่อตัดสินผลพัฒนาการ (Summative Assessment) หรือการประเมินสรุปผลของการเรียนรู้ (Assessment of Learning) เป็นการประเมินสรุปพัฒนาการ เพื่อตัดสินพัฒนาการของเด็กว่ามีความพร้อมตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยหรือไม่ เพื่อเป็นการเชื่อมต่อของการศึกษาระดับปฐมวัยกับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

ดังนั้น ผู้สอนจึงควรให้ความสำคัญกับการประเมินความก้าวหน้าของเด็กในระดับห้องเรียนมากกว่าการประเมินเพื่อตัดสินผลพัฒนาการของเด็กเมื่อสิ้นภาคเรียนหรือสิ้นปีการศึกษา

๒. การแบ่งตามระดับของการประเมิน

การแบ่งตามระดับของการประเมิน แบ่งได้เป็น ๒ ประเภท

๒.๑) การประเมินพัฒนาการระดับชั้นเรียน เป็นการประเมินพัฒนาการที่อยู่ในกระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ผู้สอนดำเนินการเพื่อพัฒนาเด็กและตัดสินผลการพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา จากกิจกรรมหลัก/หน่วยการเรียนรู้(Unit) ที่ผู้สอนจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก ผู้สอนประเมินผลพัฒนาการตามสภาพที่พึงประสงค์และตัวบ่งชี้ที่กำหนดเป็นเป้าหมายในแต่ละแผนการจัดประสบการณ์ของหน่วยการเรียนรู้ด้วยวิธีต่างๆ เช่น การสังเกต การสนทนา การสัมภาษณ์ การรวบรวมผลงานที่แสดงออกถึงความก้าวหน้า แต่ละด้านของเด็กเป็นรายบุคคล การแสดงกริยาอาการต่างๆของเด็กตลอดเวลาที่จัดประสบการณ์เรียนรู้ เพื่อตรวจสอบและประเมินว่าเด็กบรรลุตามสภาพที่พึงประสงค์ละตัวบ่งชี้ หรือมีแนวโน้มว่าจะบรรลุสภาพที่พึงประสงค์และตัวบ่งชี้เพียงใด แล้วแก้ไขข้อบกพร่องเป็นระยะๆอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ ผู้สอนควรสรุปผลการประเมินพัฒนาการว่า เด็กมีผลอันเกิดจากการจัดประสบการณ์การเรียนรู้หรือไม่ และมากน้อยเพียงใด โดยมี

วัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมหรือสะสมผลการประเมินพัฒนาการในกิจกรรมประจำวัน/กิจกรรมประจำวัน/หน่วยการเรียนรู้ หรือผลตามรูปแบบการประเมินพัฒนาการที่สถานศึกษากำหนด เพื่อนำมาเป็นข้อมูลใช้ปรับปรุงการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และเป็นข้อมูลในการสรุปผลการประเมินพัฒนาการในระดับสถานศึกษาต่อไปอีกด้วย

๒.๒) การประเมินพัฒนาการระดับสถานศึกษา เป็นการตรวจสอบผลการประเมินพัฒนาการของเด็กเป็นรายบุคคลเป็นรายภาค/รายปี เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของเด็กในระดับปฐมวัยของสถานศึกษาว่าส่งผลต่อการเรียนรู้ของเด็กตามเป้าหมายหรือไม่ เด็กมีสิ่งที่ต้องการได้รับการพัฒนาในด้านใด รวมทั้งสามารถนำผลการประเมินพัฒนาการของเด็กในระดับสถานศึกษาไปเป็นข้อมูลและสารสนเทศในการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย โครงการหรือวิธีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ตลอดจนการจัดแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษาตามแผนการประกันคุณภาพการศึกษาและการรายงานผลการพัฒนาคุณภาพเด็กต่อผู้ปกครอง นำเสนอคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานรับทราบ ตลอดจนเผยแพร่ต่อ สาธารณชน ชุมชน หรือหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานต้นสังกัดหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

อนึ่ง สำหรับการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยในระดับเขตพื้นที่การศึกษาหรือระดับประเทศนั้นหากเขตพื้นที่การศึกษาใดมีความพร้อม อาจมีการดำเนินงานในลักษณะของการสุ่มกลุ่มตัวอย่างเด็กปฐมวัยเข้ารับการประเมินก็ได้ ทั้งนี้การประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยขอให้ถือปฏิบัติตามหลักการการประเมินพัฒนาการตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐

๑๓. การบริหารจัดการหลักสูตร

บทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินงานประเมินพัฒนาการ

การดำเนินงานประเมินพัฒนาการของสถานศึกษานั้น ต้องเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินพัฒนาการและร่วมรับผิดชอบอย่างเหมาะสมตามบริบทของสถานศึกษาแต่ละขนาด ดังนี้

ผู้ปฏิบัติ	บทบาทหน้าที่ในการประเมินพัฒนาการ
ผู้สอน	<ol style="list-style-type: none"> ศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย และแนวการปฏิบัติการประเมินพัฒนาการตามหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย วิเคราะห์และวางแผนการประเมินพัฒนาการที่สอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้/กิจกรรมประจำวัน/กิจวัตรประจำวัน จัดประสบการณ์ตามหน่วยการเรียนรู้ ประเมินพัฒนาการ และบันทึกผลการประจำวัน/กิจวัตรประจำวัน รวบรวมผลการประเมินพัฒนาการ แปรผลและสรุปผลการประเมินเมื่อสิ้นภาคเรียนและสิ้นปีการศึกษา สรุปผลการประเมินพัฒนาการระดับชั้นเรียนลงในสมุดบันทึกผลการประเมินพัฒนาการประจำชั้น จัดทำสมุดรายงานประจำวันนักเรียน เสนอผลการประเมินพัฒนาการต่อผู้บริหารสถานศึกษาลงนามอนุมัติ
ผู้บริหารสถานศึกษา	<ol style="list-style-type: none"> กำหนดผู้รับผิดชอบงานประเมินพัฒนาการตามหลักสูตร และวางแผนทางปฏิบัติการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยตามหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย นิเทศ กำกับ ติดตามให้การดำเนินการประเมินพัฒนาการให้บรรลุเป้าหมาย นำผลการประเมินพัฒนาการไปจัดทำรายงานผลการดำเนินงานกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัย
พ่อ แม่ ผู้ปกครอง	<ol style="list-style-type: none"> ให้ความร่วมมือกับผู้สอนในการประเมินพฤติกรรมของเด็กที่สังเกตได้จากที่บ้านเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการแปรผลที่เที่ยงตรงของผู้สอน รับทราบผลการประเมินของเด็กและสะท้อนให้ข้อมูลย้อนกลับที่เป็นประโยชน์ในการส่งเสริมและพัฒนาเด็กในปกครองของตนเอง ร่วมกับผู้สอนในการจัดประสบการณ์หรือเป็นวิทยากรท้องถิ่น
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	<ol style="list-style-type: none"> ให้ความเห็นชอบและประกาศใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยและแนวปฏิบัติในการประเมินพัฒนาการตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย รับทราบผลการประเมินพัฒนาการของเด็กเพื่อการประกันคุณภาพภายใน

ผู้ปฏิบัติ	บทบาทหน้าที่ในการประเมินพัฒนาการ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	<p>๑. ส่งเสริมการจัดทำเอกสารหลักฐานว่าด้วยการประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัยของสถานศึกษา</p> <p>๒. ส่งเสริมให้ผู้สอนในสถานศึกษามีความรู้ ความเข้าใจในแนวปฏิบัติการประเมินพัฒนาการตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ตลอดจนความเข้าใจในเทคนิควิธีการประเมินพัฒนาการในรูปแบบต่างๆ โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง</p> <p>๓. ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาพัฒนาเครื่องมือพัฒนาการตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยและการจัดเก็บเอกสารหลักฐานการศึกษาอย่างเป็นระบบ</p> <p>๔. ให้คำปรึกษา แนะนำเกี่ยวกับการประเมินพัฒนาการและการจัดทำเอกสารหลักฐาน</p> <p>๕. จัดให้มีการประเมินพัฒนาการเด็กที่ดำเนินการโดยเขตพื้นที่การศึกษาหรือหน่วยงานต้นสังกัดและให้ความร่วมมือในการประเมินพัฒนาการระดับประเทศ</p>

แนวปฏิบัติการประเมินพัฒนาการ

การประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยเป็นกิจกรรมที่สอดแทรกอยู่ในการจัดประสบการณ์ทุกชั้นตอนโดยเริ่มตั้งแต่การประเมินพฤติกรรมของเด็กก่อนการจัดประสบการณ์ การประเมินพฤติกรรมเด็กขณะปฏิบัติกิจกรรม และการประเมินพฤติกรรมเด็กเมื่อสิ้นสุดการปฏิบัติกิจกรรม ทั้งนี้ พฤติกรรมการเรียนรู้และพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็กที่ได้รับการประเมินนั้น ต้องเป็นไปตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ และสภาพที่พึงประสงค์ของหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัยที่ผู้สอนวางแผนและออกแบบไว้ การประเมินพัฒนาการจึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยให้การเรียนรู้ของเด็กบรรลุตามเป้าหมายเพื่อนำผลการประเมินไปปรับปรุง พัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และใช้เป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาเด็กต่อไป สถานศึกษาควรมีกระบวนการประเมินพัฒนาการและการจัดการอย่างเป็นระบบสรุปผลการประเมินพัฒนาการที่ตรงตามความรู้ ความสามารถ ทักษะและพฤติกรรมที่แท้จริงของเด็กสอดคล้องตามหลักการประเมินพัฒนาการ รวมทั้งสะท้อนการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง แนวปฏิบัติการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยของสถานศึกษา มีดังนี้

๑. หลักการสำคัญของการดำเนินการประเมินพัฒนาการตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐

สถานศึกษาที่จัดการศึกษาปฐมวัยควรคำนึงถึงหลักสำคัญของการดำเนินการประเมินพัฒนาการตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กปฐมวัยอายุ ๓-๔ ปี ดังนี้

๑.๑ ผู้สอนเป็นผู้รับผิดชอบการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย โดยเปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม

๑.๒ การประเมินพัฒนาการ มีจุดมุ่งหมายของการประเมินเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าของเด็กและสรุปผลการประเมินพัฒนาการของเด็ก

๑.๓ การประเมินพัฒนาการต้องมีความสอดคล้องและครอบคลุมมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์แต่ละวัยซึ่งกำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย

๑.๔ การประเมินพัฒนาการเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ต้องดำเนินการด้วยเทคนิควิธีการที่หลากหลาย เพื่อให้สามารถประเมินพัฒนาการเด็กได้อย่างรอบด้านสมดุลทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา รวมทั้งระดับอายุของเด็ก โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเที่ยงตรง ยุติธรรมและเชื่อถือได้

๑.๕ การประเมินพัฒนาการพิจารณาจากพัฒนาการตามวัยของเด็ก การสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้และการร่วมกิจกรรม ควบคู่ไปในการบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามความเหมาะสมของแต่ละระดับอายุ และรูปแบบการจัดการศึกษา และต้องดำเนินการประเมินอย่างต่อเนื่อง

๑.๖ การประเมินพัฒนาการต้องเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้สะท้อนและตรวจสอบผลการประเมินพัฒนาการ

๑.๗ สถานศึกษาควรจัดทำเอกสารบันทึกผลการประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัยในระดับชั้นเรียนและระดับสถานศึกษา เช่น แบบบันทึกการประเมินพัฒนาการตามหน่วยการจัดประสบการณ์ สมุดบันทึกผลการประเมินพัฒนาการประจำชั้น เพื่อเป็นหลักฐานการประเมินและรายงานผลพัฒนาการและสมุดรายงานประจำตัวนักเรียน เพื่อเป็นการสื่อสารข้อมูลการพัฒนาการเด็กระหว่างสถานศึกษากับบ้าน

๒. ขอบเขตของการประเมินพัฒนาการ

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ได้กำหนดเป้าหมายคุณภาพของเด็กปฐมวัยเป็นมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งถือเป็นคุณภาพลักษณะที่พึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในตัวเด็กเมื่อจบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย คุณลักษณะที่ระบุไว้ในมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ถือเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับเด็กทุกคน ดังนั้น สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กให้มีคุณภาพมาตรฐานที่พึงประสงค์กำหนด ถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนและพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัย แนวคิดดังกล่าวอยู่บนฐานความเชื่อที่ว่าเด็กทุกคนสามารถพัฒนาอย่างมีคุณภาพและเท่าเทียมได้ ขอบเขตของการประเมินพัฒนาการประกอบด้วย

๒.๑ สิ่งที่จะประเมิน

๒.๒ วิธีและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

๒.๓ เกณฑ์การประเมินพัฒนาการ

๒.๑ สิ่งที่จะประเมิน

การประเมินพัฒนาการสำหรับเด็กอายุ ๓-๔ ปี มีเป้าหมายสำคัญคือ มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์จำนวน ๑๒ ข้อ ดังนี้

๑. พัฒนาการด้านร่างกาย ประกอบด้วย ๒ มาตรฐาน คือ

มาตรฐานที่ ๑ ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและมีสุขนิสัยที่ดี

มาตรฐานที่ ๒ กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรงใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน

๒. พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ ประกอบด้วย ๓ มาตรฐาน คือ

มาตรฐานที่ ๓ มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข

มาตรฐานที่ ๔ ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว

มาตรฐานที่ ๕ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม

๓. พัฒนาการด้านสังคม ประกอบด้วย ๓ มาตรฐาน คือ

มาตรฐานที่ ๖ มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

มาตรฐานที่ ๗ รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย

มาตรฐานที่ ๘ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตย

อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๔. พัฒนาการด้านสติปัญญา ประกอบด้วย ๔ มาตรฐาน คือ

มาตรฐานที่ ๙ ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย

มาตรฐานที่ ๑๐ มีความสามารถในการคิดที่เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้

มาตรฐานที่ ๑๑ มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

มาตรฐานที่ ๑๒ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ได้เหมาะสมกับวัย

สิ่งที่จะประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัยแต่ละด้าน มีดังนี้

ด้านร่างกาย ประกอบด้วย การประเมินการมีน้ำหนักและส่วนสูงตามเกณฑ์ สุขภาพอนามัย สุขนิสัยที่ดี การรู้จักรักษาความปลอดภัย การเคลื่อนไหว การทรงตัว การเล่น การออกกำลังกาย และการใช้มืออย่างคล่องแคล่วประสานสัมพันธ์กัน

ด้านอารมณ์ จิตใจ ประกอบด้วย การประเมินความสามารถในการแสดงออกทางอารมณ์อย่างเหมาะสมกับวัยและสถานการณ์ ความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น มีความรู้สึกเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ความสนใจ/ความสามารถ/และมีความสุขในการ

ทำงานศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว ความรับผิดชอบในการทำงาน ความซื่อสัตย์สุจริตและรู้สึกรู้ภัย ความเมตตา กรุณา มีน้ำใจและช่วยเหลือแบ่งปัน ตลอดจนการประหยัดอดออม และพอเพียง

ด้านสังคม ประกอบด้วย การประเมินความมีวินัยในตนเอง การช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน การระวังภัยจากคนแปลกหน้า และสถานการณ์ที่เสี่ยงอันตราย การดูแลรักษาราชการธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การมีสัมมาคารวะและมารยาทตามวัฒนธรรมไทย รักษาความเป็นไทย การยอมรับความเหมือนและความแตกต่างระหว่างบุคคล การมีสัมพันธที่ดีกับผู้อื่น การปฏิบัติตนเบื้องต้นในการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ด้านสติปัญญา ประกอบด้วย การประเมินความสามารถในการสนทนาโต้ตอบและเล่าเรื่องให้ผู้อื่นเข้าใจ ความสามารถในการอ่าน เขียนภาพและสัญลักษณ์ ความสามารถในการคิดแก้ปัญหา คิดเชิงเหตุผล คิดรวบยอด การเล่น/การทำงานศิลปะ/การแสดงท่าทาง/เคลื่อนไหวตามจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ของตนเอง การมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และความสามารถในการแสวงหาความรู้

๒.๒ วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินพัฒนาการ

การประเมินพัฒนาการเด็กแต่ละครั้งควรใช้วิธีการประเมินอย่างหลากหลายเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ที่สุด วิธีการที่เหมาะสมและนิยมใช้ในการประเมินเด็กปฐมวัยมีด้วยกันหลายวิธี ดังต่อไปนี้

๑. การสังเกตและการบันทึก การสังเกตมีอยู่ ๒ แบบคือ **การสังเกตอย่างมีระบบ** ได้แก่ การสังเกตอย่างมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอนตามแผนที่วางไว้ และอีกแบบหนึ่งคือ **การสังเกตแบบไม่เป็นทางการ** เป็นการสังเกตในขณะที่เด็กทำกิจกรรมประจำวันและเกิดพฤติกรรมที่ไม่คาดคิดว่าจะเกิดขึ้นและผู้สอนจดบันทึกไว้การสังเกตเป็นวิธีการที่ผู้สอนใช้ในการศึกษาพัฒนาการของเด็ก เมื่อมีการสังเกตก็ต้องมีการบันทึก ผู้สอนควรทราบว่าจะบันทึกอะไรการบันทึกพฤติกรรมมีความสำคัญอย่างยิ่งที่ต้องทำอย่างสม่ำเสมอ เนื่องจากเด็กเจริญเติบโต และเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จึงต้องนำมาบันทึกเป็นหลักฐานไว้อย่างชัดเจน การสังเกตและการบันทึกพัฒนาการเด็กสามารถใช้แบบง่ายๆ คือ

๑.๑ แบบบันทึกพฤติกรรม ใช้บันทึกเหตุการณ์เฉพาะอย่าง โดยบรรยายพฤติกรรมเด็ก ผู้บันทึกต้องบันทึกวัน เดือน ปีเกิดของเด็ก และวัน เดือน ปี ที่ทำการบันทึกแต่ละครั้ง

๑.๒ การบันทึกประจำวัน เป็นการบันทึกเหตุการณ์หรือประสบการณ์หรือประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนทุกวัน ถ้าหากบันทึกในรูปแบบของการบรรยายก็มักจะเน้นเฉพาะเด็กรายที่ต้องการศึกษา ข้อดีของการบันทึกประจำวันคือ การชี้ให้เห็นความสามารถเฉพาะอย่างของเด็ก จะช่วยกระตุ้นให้ผู้สอนได้พิจารณาปัญหาของเด็กเป็นรายบุคคลช่วยให้ผู้เชี่ยวชาญมีข้อมูลมากขึ้นสำหรับวินิจฉัยเด็กว่าสมควรจะได้รับคำปรึกษาเพื่อลดปัญหาและส่งเสริมพัฒนาการของเด็กได้อย่างถูกต้อง นอกจากนั้นยังช่วยชี้ให้เห็นข้อเสียของการจัดกิจกรรมและประสบการณ์ได้เป็นอย่างดี

๑.๓ แบบสำรวจรายการ ช่วยให้ผู้สามารถวิเคราะห์เด็กแต่ละคนได้ค่อนข้างละเอียด

๒. การสนทนา สามารถใช้การสนทนาได้ทั้งเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล เพื่อประเมินความสามารถในการแสดงความคิดเห็น และพัฒนาการด้านภาษาของเด็กและบันทึกผลการสนทนาลงในแบบบันทึกพฤติกรรมหรือบันทึกประจำวัน

๓. การสัมภาษณ์ ด้วยวิธีพูดคุยกับเด็กเป็นรายบุคคลและควรจัดในสภาวะแวดล้อมเหมาะสมเพื่อไม่ให้เกิดความเครียดและวิตกกังวล ผู้สอนควรใช้คำถามที่เหมาะสมเปิดโอกาสให้เด็กได้คิดและตอบอย่างอิสระจะทำให้ผู้สอนสามารถประเมินความสามารถทางสติปัญญาของเด็กแต่ละคนและค้นพบศักยภาพในตัวเด็กได้โดยบันทึกข้อมูลลงในแบบสัมภาษณ์

การเตรียมการก่อนการสัมภาษณ์ ผู้สอนควรปฏิบัติ ดังนี้

- กำหนดวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์
 - กำหนดคำพูด/คำถามที่จะพูดกับเด็ก ควรเป็นคำถามที่เด็กสามารถตอบได้หลากหลาย ไม่ผิด/ถูก
- การปฏิบัติขณะสัมภาษณ์
- ผู้สอนควรสร้างความคุ้นเคยเป็นกันเอง
 - ผู้สอนควรสร้างสภาพแวดล้อมที่อบอุ่นไม่เคร่งเครียด
 - ผู้สอนควรเปิดโอกาสเวลาให้เด็กมีโอกาสคิดและตอบคำถามอย่างอิสระ

- ระยะเวลาสัมภาษณ์ไม่ควรเกิน ๑๐-๒๐ นาที

๔. การรวบรวมผลงานที่แสดงออกถึงความก้าวหน้าแต่ละด้านของเด็กเป็นรายบุคคล โดยจัดเก็บรวบรวมไว้ในแฟ้มผลงาน (portfolio) ซึ่งเป็นวิธีรวบรวมและจัดระบบข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวกับตัวเด็กโดยใช้เครื่องมือต่างๆรวบรวมเอาไว้อย่างมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน แสดงการเปลี่ยนแปลงของพัฒนาการแต่ละด้าน นอกจากนี้ยังรวมเครื่องมืออื่นๆ เช่น แบบสอบถาม ผู้ปกครอง แบบสังเกตพฤติกรรม แบบบันทึกสุขภาพอนามัย ฯลฯ เอาไว้ในแฟ้มผลงาน เพื่อผู้สอนจะได้ข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กอย่างชัดเจนและถูกต้อง การเก็บผลงานของเด็กจะไม่ถือว่าเป็นการประเมินผลทำงานแต่ละชิ้นถูกรวบรวมไว้โดยไม่ได้รับการประเมินจากผู้สอนและไม่มีการนำผลมาปรับปรุงพัฒนาเด็กหรือปรับปรุงการสอนของผู้สอน ดังนั้นจึงเป็นแต่การสะสมผลงานเท่านั้น เช่น แฟ้มผลงานขีดเขียน งานศิลปะ จะเป็นเพียงแคแฟ้มผลงานที่ไม่มีการประเมิน แฟ้มผลงานนี้จะเป็เครื่องมือการประเมินต่อเนื่องเมื่องานที่สะสมแต่ละชิ้นถูกใช้ในการบ่งบอกความก้าวหน้า ความต้องการของเด็ก และเป็นการเก็บสะสมอย่างต่อเนื่องที่สร้างสรรค์โดยผู้สอนและเด็ก

ผู้สอนสามารถใช้แฟ้มผลงานอย่างมีคุณค่าสื่อสารกับผู้ปกครองเพราะการเก็บผลงานเด็กอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอในแฟ้มผลงานเป็นข้อมูลให้ผู้ปกครองสามารถเปรียบเทียบความก้าวหน้าที่ถูกของเขามีเพิ่มขึ้น จากผลงานชิ้นแรกกับชิ้นต่อมา ข้อมูลในแฟ้มผลงานประกอบด้วย ตัวอย่างผลงานการขีดเขียน การอ่าน และข้อมูลบางประการของเด็กที่ผู้สอนเป็นผู้บันทึก เช่น จำนวนเล่มของหนังสือที่เด็กอ่าน ความถี่ของการเลือกอ่านที่มุมหนังสือในช่วงเวลาเลือกเสรี การเปลี่ยนแปลงอารมณ์ทัศนคติ เป็นต้น ข้อมูลเหล่านี้จะสะท้อนภาพของความงอกงามในเด็กแต่ละคนได้ชัดเจนกว่าการประเมินโดยการให้เกรด ผู้สอนจะต้องชี้แจงให้ผู้ปกครองทราบถึงที่มาของการเลือกชิ้นงานแต่ละชิ้นงานที่สะสมในแฟ้มผลงาน เช่น เป็นชิ้นงานที่ดีที่สุดในช่วงระยะเวลาที่เลือกชิ้นงานนั้น เป็นชิ้นงานที่แสดงความต่อเนื่องของงานโครงการ ฯลฯ ผู้สอนควรเชิญผู้ปกครองมามีส่วนร่วมในการคัดสรรชิ้นงานที่บรรจุลงในแฟ้มผลงานของเด็ก

๕. การประเมินการเจริญเติบโตของเด็ก ตัวชี้ของการเจริญเติบโตในเด็กที่ใช้ทั่วไป ได้แก่ น้ำหนัก ส่วนสูง เส้นรอบศีรษะ ฟัน และการเจริญเติบโตของกระดูก แนวทางประเมินการเจริญเติบโต มีดังนี้

๕.๑ การประเมินการเจริญเติบโต โดยการชั่งน้ำหนักและวัดส่วนสูงเด็กแล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ปกติในกราฟแสดงน้ำหนักตามเกณฑ์อายุกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งใช้สำหรับติดตามการเจริญเติบโตโดยรวม วิธีการใช้กราฟมีขั้นตอน ดังนี้

เมื่อชั่งน้ำหนักเด็กแล้ว นำน้ำหนักมาจุดเครื่องหมายากบาทลงบนกราฟ และอ่านการเจริญเติบโตของเด็ก โดยดูเครื่องหมายากบาทว่าอยู่ในแถบสีใด อ่านข้อความบนแถบสีนั้น ซึ่งแบ่งภาวะโภชนาการเป็น ๓ กลุ่มคือ น้ำหนักที่อยู่ในเกณฑ์ปกติ น้ำหนักมากเกินเกณฑ์ น้ำหนักน้อยกว่าเกณฑ์ ข้อควรระวังสำหรับผู้ปกครองและผู้สอนคือ ควรดูแลน้ำหนักเด็กอย่างให้แบ่งเบนออกจากเส้นประเมินมิเช่นนั้นเด็กมีโอกาสน้ำหนักมากเกินเกณฑ์หรือน้ำหนักน้อยกว่าเกณฑ์ได้

ข้อควรคำนึงในการประเมินการเจริญเติบโตของเด็ก

- เด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกันในด้านการเจริญเติบโต บางคนรูปร่างอ้วน บางคนช่วงครึ่งหลังของขวบปีแรก น้ำหนักเด็กจะขึ้นช้า เนื่องจากห่วยเล่นมากขึ้นและความอยากอาหารลดลง
- ร่างใหญ่ บางคนร่างเล็ก

- ภาวะโภชนาการเป็นตัวสำคัญที่เกี่ยวข้องกับขนาดของรูปร่าง แต่ไม่ใช่สาเหตุเดียว

- กรรมพันธุ์ เด็กอาจมีรูปร่างเหมือนพ่อแม่คนใดคนหนึ่ง ถ้าพ่อหรือแม่เตี้ย ลูกอาจเตี้ยและพวกนี้อาจมีน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยได้และมักจะเป็นเด็กที่ทานอาหารได้น้อย

๕.๒ การตรวจสุขภาพอนามัย เป็นตัวชี้วัดคุณภาพของเด็ก โดยพิจารณาความสะอาดสิ่งปกติดูร่างกายที่จะส่งผลต่อการดำเนินชีวิตและการเจริญเติบโตของเด็ก ซึ่งจะประเมินสุขภาพอนามัย ๙ รายการคือ ผมและศีรษะ หูและใบหู มือและเล็บมือ เท้าและเล็บเท้า ปาก ลิ้นและฟัน จมูก ตา ผิวหนังและใบหน้า และเสื้อผ้า

๒.๓ เกณฑ์การประเมินพัฒนาการ

การสร้างเกณฑ์หรือพัฒนาเกณฑ์หรือกำหนดเกณฑ์การประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ผู้สอนควรให้ความสนใจในส่วนที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑. การวางแผนการสังเกตพฤติกรรมของเด็กอย่างเป็นระบบ เช่น จะสังเกตเด็กคนใดบ้างในแต่ละวัน กำหนดพฤติกรรมที่สังเกตให้ชัดเจน จัดทำตารางกำหนดการสังเกตเด็กเป็นรายบุคคล รายกลุ่ม ผู้สอนต้องเลือกสรรพฤติกรรมที่ตรงกับระดับพัฒนาการของเด็กคนนั้นจริงๆ

๒. ในกรณีที่ห้องเรียนมีนักเรียนจำนวนมาก ผู้สอนอาจเลือกสังเกตเฉพาะเด็กที่ทำได้ดีแล้วและเด็กที่ยังทำไม่ได้ ส่วนเด็กปานกลางให้ถือว่าทำได้ไปตามกิจกรรม

๓. ผู้สอนต้องสังเกตจากพฤติกรรม คำพูด การปฏิบัติตามขั้นตอนในระหว่างทำงาน/กิจกรรม และคุณภาพของผลงาน ชิ้นงาน ร่องรอยที่นำมาใช้พิจารณาตัดสินผลของการทำงานหรือการปฏิบัติ ตัวอย่างเช่น

๑) เวลาที่ใช้ในการทำกิจกรรม/ทำงาน ถ้าเด็กไม่ชอบ ไม่ชำนาญจะใช้เวลานาน มีท่าทางอึดอัด ไม่กล้า ไม่เต็มใจทำงาน

๒) ความต่อเนื่อง ถ้าเด็กยังมีการหยุดชะงัก ลังเล ทำงานไม่ต่อเนื่อง แสดงว่าเด็กยังไม่ชำนาญหรือยังไม่พร้อม

๓) ความสัมพันธ์ ถ้าการทำงาน/ปฏิบัตินั้นๆมีความสัมพันธ์ต่อเนื่อง ไม่ราบรื่น ท่าทางมือและเท้าไม่สัมพันธ์กัน แสดงว่าเด็กยังไม่ชำนาญหรือยังไม่พร้อม ท่าที่แสดงออกจึงไม่สง่างาม

๔) ความภูมิใจ ถ้าเด็กยังไม่ชื่นชม ก็จะทำงานเพียงให้แล้วเสร็จอย่างรวดเร็ว ไม่มีความภูมิใจในการทำงาน ผลงานจึงไม่ประณีต

๒.๓.๑ ระดับคุณภาพผลการประเมินพัฒนาการเด็ก

การให้ระดับคุณภาพผลการประเมินพัฒนาการของเด็กทั้งในระดับชั้นเรียนและระดับสถานศึกษาควรกำหนดในทิศทางหรือรูปแบบเดียวกัน สถานศึกษาสามารถให้ระดับคุณภาพผลการประเมินพัฒนาการของเด็กที่สะท้อนมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์ หรือพฤติกรรมที่จะประเมิน เป็นระบบตัวเลข เช่น ๑ หรือ ๒ หรือ ๓ หรือเป็นระบบที่ใช้คำสำคัญ เช่น ดี พอดี หรือ ควรส่งเสริม ตามที่ สถานศึกษากำหนด ตัวอย่าง เช่น

ระบบตัวเลข	ระบบที่ใช้คำสำคัญ
๓	ดี
๒	พอใช้
๑	ควรส่งเสริม

สถานศึกษาอาจกำหนดระดับคุณภาพของการแสดงออกในพฤติกรรม เป็น ๓ ระดับ ดังนี้

ระดับคุณภาพ	ระบบที่ใช้คำสำคัญ
๑ หรือ ควรส่งเสริม	เด็กมีความลังเล ไม่แน่ใจ ไม่ยอมปฏิบัติตามกิจกรรม ทั้งนี้ เนื่องจากเด็กยังไม่พร้อม ยังมั่นใจ และกลัวไม่ปลอดภัย ผู้สอนต้องช่วยหรือแสดงให้เห็นเป็นตัวอย่างหรือต้องคอยอยู่ใกล้ๆ ค่อยๆ ให้เด็กทำทีละขั้นตอน พร้อมทั้งให้กำลังใจ
๒ หรือ พอใช้	เด็กแสดงได้เอง แต่ยังไม่คล่อง เด็กกล้าทำมากขึ้นผู้สอนกระตุ้นน้อยลง ผู้สอนต้องคอยแก้ไขในบางครั้ง หรือคอยให้กำลังใจให้เด็กฝึกปฏิบัติมากขึ้น
๓ หรือ ดี	เด็กแสดงได้อย่างชำนาญ คล่องแคล่ว และภูมิใจ เด็กจะแสดงได้เองโดยไม่ต้องกระตุ้น มีความสัมพันธ์ที่ดี

ตัวอย่างคำอธิบายคุณภาพ

พัฒนาการด้านร่างกาย : สุขภาพอนามัย

พัฒนาการด้านร่างกาย : กระโดดเท้าเดียว

ระดับคุณภาพ	คำอธิบายคุณภาพ	ระดับคุณภาพ	คำอธิบายคุณภาพ
๑ หรือ ควรส่งเสริม	ส่งเสริมความสะอาด	๑ หรือ ควรส่งเสริม	ทำได้แต่ไม่ถูกต้อง
๒ หรือ พอใช้	สะอาดพอใช้	๒ หรือ พอใช้	ทำได้ถูกต้อง แต่ไม่คล่องแคล่ว
๓ หรือ ดี	สะอาด	๓ หรือ ดี	ทำได้ถูกต้อง และคล่องแคล่ว

พัฒนาการด้านอารมณ์ : ประหยัด

ระดับคุณภาพ	คำอธิบายคุณภาพ
๑ หรือ ควรส่งเสริม	ใช้สิ่งของเครื่องใช้เกินความจำเป็น
๒ หรือ พอใช้	ใช้สิ่งของเครื่องใช้อย่างประหยัดเป็นบางครั้ง
๓ หรือ ดี	ใช้สิ่งของเครื่องใช้อย่างประหยัดตามความจำเป็นทุกครั้ง

พัฒนาการด้านสังคม : ปฏิบัติตามข้อตกลง

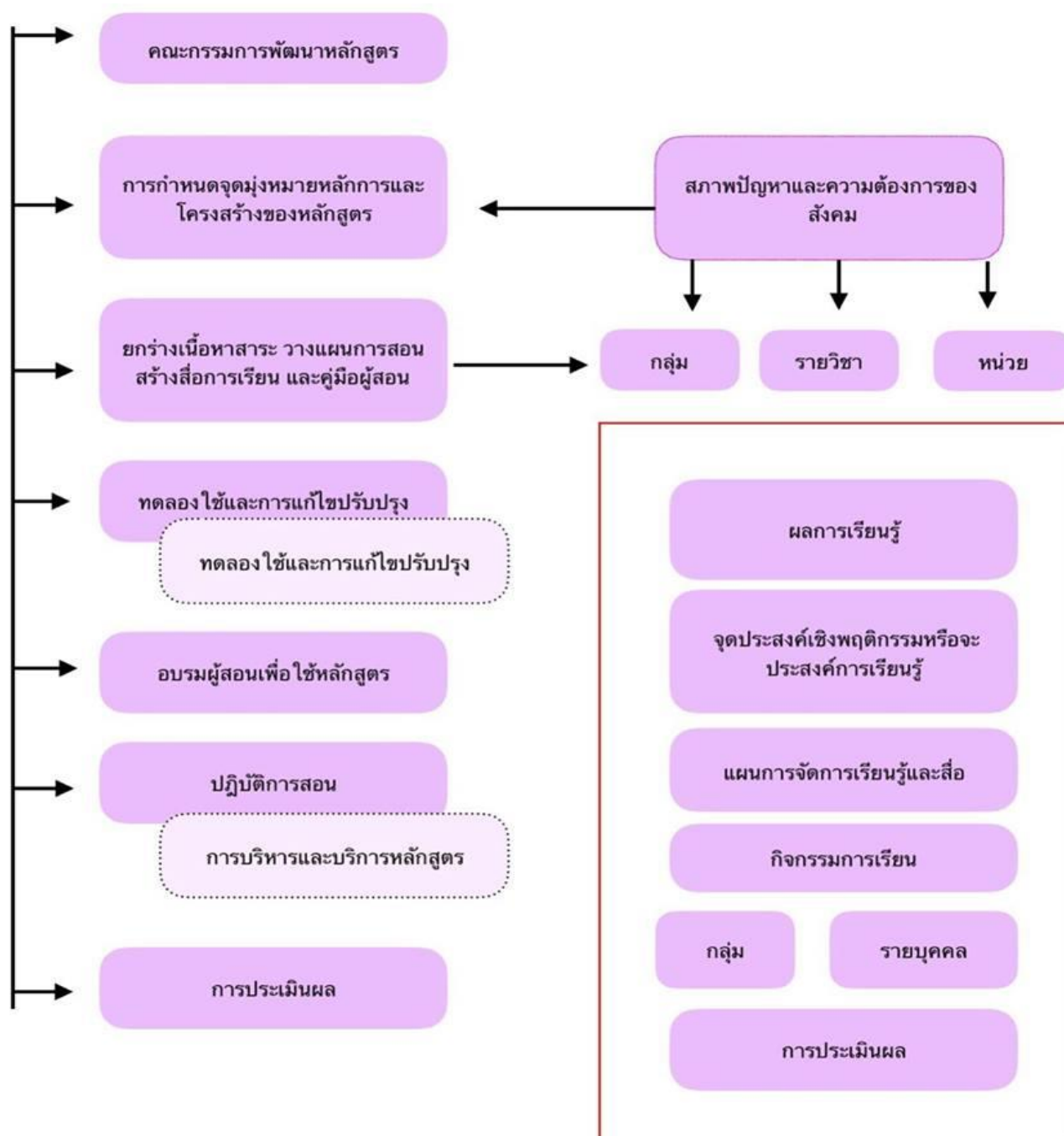
ระดับคุณภาพ	คำอธิบายคุณภาพ
๑ หรือ ควรส่งเสริม	ไม่ปฏิบัติตามข้อตกลง
๒ หรือ พอใช้	ปฏิบัติตามข้อตกลง โดยมีผู้ชี้แนะหรือกระตุ้น
๓ หรือ ดี	ปฏิบัติตามข้อตกลงได้ด้วยตนเอง

พัฒนาการด้านสติปัญญา : เขียนชื่อตนเองตามแบบ

ระดับคุณภาพ	คำอธิบายคุณภาพ
๑ หรือ ควรส่งเสริม	เขียนชื่อตนเองไม่ได้ หรือเขียนเป็นสัญลักษณ์ที่ไม่เป็นตัวอักษร
๒ หรือ พอใช้	เขียนชื่อตนเองได้ มีอักษรบางตัวกลับหัว กลับด้านหรือสลับที่
๓ หรือ ดี	เขียนชื่อเองได้ ตัวอักษรไม่กลับหัว ไม่กลับด้านไม่สลับที่

กระบวนการพัฒนาหลักสูตร(ไทเลอร์)

๑. คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน และคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ร่วมกัน กำหนดจุดมุ่งหมาย วางแผน ใช้ข้อมูลด้านปรัชญาการศึกษา ปรัชญาสังคม เพื่อให้ได้ วัตถุประสงค์ตรงตามเป้าหมายมีความชัดเจนมากขึ้น
๒. กำหนดแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้รายปี ตอบสนองแผนพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา
๓. ตรวจสอบแผนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอน มีการ ประเมินผล ก่อน-หลัง ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ มีการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม

๑๔. ภาคผนวก

- ข้อมูลทั่วไป
- ข้อมูลเกี่ยวกับเด็ก
- ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ปกครอง
- ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชน ฯลฯ
- คณะทำงาน

อ้างอิง

ที่มา : <http://www.childthai.org/cic/c๒๗๖.htm>

ข้อมูลเพิ่มเติม

ทิตินา แชมมณีและคณะ หลักการและรูปแบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามวิถีชีวิตไทย กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , ๒๕๓๖ (พิมพ์ครั้งที่ ๒)

ทิตินา แชมมณีและคณะ รายงานการวิจัยเรื่อง หลักการและรูปแบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามวิถีชีวิตไทย หน่วย
ปฏิบัติการวิจัย การศึกษาปฐมวัย ภาควิชาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาการประถมศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เอกสารเย็บเล่ม , ๒๕๓๖

หนังสือ “เลือกอนุบาล เพื่อสร้างอนาคตลูก” จากสำนักพิมพ์รักลูกบุ๊กส์ www.karn.tv

<https://th.theasianparent.com/ทำความรู้จัก-แนวการสอนไฮสโคป-พัฒนาเด็กอนุบาลเน้นการลงมือทำ/>

<http://www.tataya.com/ac๐๐๕.php>

<https://chanidaparakphong.wordpress.com/๒๐๑๓/๐๒/๐๑/รูปแบบการเรียนการสอนแบบ/>

<http://tanatorn๑๘.blogspot.com/๒๐๑๖/๑๐/blog-post.html>

ภาคผนวก

คำสั่งโรงเรียนอนุบาลสันวีย์ไส

ที่ ๑/๒๕๖๑

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการสถานศึกษา

โรงเรียนอนุบาลสันวีย์ไส ปีการศึกษา ๒๕๖๑

เพื่อให้การบริหารหลักสูตรและงานวิชาการสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ หมวด ๔ มาตรา ๒๗ ที่กำหนดให้สถานศึกษาชั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพของปัญหาในชุมชน และสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ และสอดคล้องกับระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน พ.ศ.๒๕๔๔

อาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม จึงแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และงานวิชาการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน โรงเรียนวัดห้วยหม้าย(หมายประชากร) ปีการศึกษา ๒๕๖๑ คณะผู้จัดทำ ประกอบด้วย

๑. นางสาวทิฆัมพร พันธุ์มุง	ประธานกรรมการ
๒. นางสาวศิริประภา เจริญพันธุ์วงศ์	รองประธานกรรมการ
๓. นางสุพิน แหวนวิเศษ	รองประธานกรรมการ
๔. นางสาวรสลิน ฉะยพิมาย	ที่ปรึกษา
๕. นางธนาวดี ศรีประโคน	กรรมการ
๖. นางณัฐนันท์ กลอยประโคน	กรรมการ
๗. นางวรรณิ ทองทวี	กรรมการ
๘. นางสาวกาญจนา สุทธิ	กรรมการ
๙. นางวรรณิ ไยไธสง	กรรมการ
๑๐. นางสุภาพ ทะเรรัมย์	กรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการดำเนินการ มีหน้าที่และดำเนินการจัดการตามขั้นตอนที่กำหนด ดังนี้

๑. วางแผนการดำเนินงานวิชาการ กำหนดสาระรายละเอียดของหลักสูตรระดับสถานศึกษาและแนวทางการจัดสัดส่วนสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ และสภาพเศรษฐกิจ สังคม ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น

๒. จัดทำคู่มือการบริหารหลักสูตร และงานวิชาการของสถานศึกษา นิเทศ กำกับ ติดตาม ให้คำปรึกษา เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร การจัดการกระบวนการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลและการแนะแนวให้สอดคล้องและเป็นไปตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๓. ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร การจัดการกระบวนการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลและการแนะแนวให้เป็นไปตามจุดหมายและแนวทางการดำเนินการของหลักสูตร

๔. ประสานความร่วมมือจากบุคคล หน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ และชุมชน เพื่อให้การใช้หลักสูตรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพ

๕. ประชาสัมพันธ์หลักสูตรและการใช้หลักสูตรแก่นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและผู้เกี่ยวข้องและนำข้อมูลป้อนกลับจากฝ่ายต่าง ๆ มาพิจารณาเพื่อปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

๖. ส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้

๗. ติดตามผลการเรียนของนักเรียนเป็นรายบุคคล ระดับชั้น และช่วงชั้น ระดับวิชา กลุ่มวิชา ในแต่ละปีการศึกษา เพื่อปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา

๘. ตรวจสอบทบทวน ประเมินมาตรฐาน การปฏิบัติงานของครู และการบริหารหลักสูตรระดับสถานศึกษาในรอบปีที่ผ่านมา แล้ว ใช้ผลการประเมิน เพื่อวางแผนพัฒนาการปฏิบัติงานของครูและการบริหารหลักสูตรปีการศึกษาต่อไป

๙. รายงานผลการปฏิบัติงานและผลการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา โดยเน้นผลการพัฒนาคุณภาพนักเรียนต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการบริหารหลักสูตรระดับเหนือสถานศึกษา สาธารณชน และผู้เกี่ยวข้อง

๑๐. ให้ดำเนินการประชุมคณะกรรมการอย่างน้อยภาคเรียนละ ๒ ครั้ง ทั้งนี้ให้ผู้ได้รับการแต่งตั้งปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๑๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๑

สั่ง ณ วันที่ ๑๑ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๑

(ลงชื่อ)

(นางสาวชัชฌิมพร พันธุ์มุง)

ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลสานฝันวัยใส

ประกาศการใช้หลักสูตรสถานศึกษา
ที่ ๑/ ๒๕๖๑

เรื่อง ให้ใช้หลักสูตรโรงเรียนอนุบาลสาธิต หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น
พื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๖๐

.....

ตามที่โรงเรียนอนุบาลสาธิตได้ประกาศใช้หลักสูตรโรงเรียนอนุบาลสาธิต พุทธศักราช ๒๕๖๑ หลักสูตรการศึกษา
ปฐมวัย พุทธศักราช ๒๖๖๐ โดยเริ่มใช้หลักสูตรดังกล่าว (กับนักเรียนโรงเรียนอนุบาลสาธิต ระดับชั้นปฐมวัย ในปีการศึกษา
๒๕๖๑ เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถและทักษะ การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม การสร้างวินัย การมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อ
สังคม ยึดมั่น ในสถาบันชาติศาสนา พระมหากษัตริย์ และมีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย ตลอดจนการจัดประสบการณ์การ
เรียนการสอน รวมถึงการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดประสบการณ์ โรงเรียนอนุบาลสาธิต ได้ดำเนินการจัดทำหลักสูตร
โรงเรียนอนุบาลสาธิต พุทธศักราช ๒๕๖๑)หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๖๖๐ สอดคล้องตาม (หลักสูตรการศึกษา
ปฐมวัย พุทธศักราช ๒๖๖๐ เป็นที่เรียบร้อยแล้ว

ทั้งนี้หลักสูตรโรงเรียนได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษา เมื่อวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๑
จึงประกาศให้ใช้หลักสูตรโรงเรียนตั้งแต่วันที่นี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๑ เดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๑

ลงชื่อ

(นางสาวทิชัมพร พันธุ์มุง)

ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลสาธิตวัยใส

ประกาศโรงเรียนอนุบาลสานฝันวัยใส
ที่ ๑/ ๒๕๖๑

เรื่อง ให้ใช้หลักสูตรโรงเรียนอนุบาลสานฝันวัยใส พุทธศักราช ๒๕๖๑

ตามที่โรงเรียนอนุบาลสานฝันวัยใสได้ประกาศใช้หลักสูตรโรงเรียนอนุบาลสานฝันวัยใส พุทธศักราช ๒๕๖๐ โดยเริ่มใช้หลักสูตรดังกล่าวกับนักเรียนทุกระดับชั้นในปีการศึกษา ๒๕๖๐ ต่อมาในปีการศึกษา ๒๕๖๑ โรงเรียนอนุบาลสานฝันวัยใสได้เพิ่มรายวิชาเพิ่มเติมเพื่อให้สอดคล้องรับกับนโยบายเร่งด่วนของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะกระบวนการคิด วิเคราะห์ มีเวลาในการทำกิจกรรมเพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถและทักษะ การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม การสร้างวินัย การมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม ยึดมั่น ในสถาบันชาติศาสนา พระมหากษัตริย์ และมีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย ตลอดจนการเรียนการสอนในวิชาประวัติศาสตร์ และหน้าที่พลเมือง รวมถึงการสอนศีลธรรมแก่นักเรียน โรงเรียนพนมดงรักวิทยา ได้ดำเนินการจัดทำหลักสูตรโรงเรียนอนุบาลสานฝันวัยใส พุทธศักราช ๒๕๖๐ เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ทั้งนี้หลักสูตรโรงเรียนได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษา เมื่อวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๑ จึงประกาศให้ใช้หลักสูตรโรงเรียนตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๓๐ เดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๑

ลงชื่อ

(นางสาวชัชฌิมาพร พันธุ์มิ่ง)

ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลสานฝันวัยใส

ตัวอย่าง

การจัดประชุมการณการ ๑๕๐๐รายปี

โรงเรียนอนุบาลสถานพัฒนาด้วยใจ

(หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ อายุ ๓-๔ ปี)

หน่วยการจัดประสบการณ์การสอนรายปี

ระยะเวลาตามหลักสูตร		หน่วยการจัดประสบการณ์	จำนวนคาบ	หมายเหตุ
สัปดาห์ที่	วัน เดือน ปี			
๑	๑๖-๑๘ พ.ค. ๒๕๖๑	ก้าวใหม่ได้เรียนรู้		
๒	๒๑-๒๕ พ.ค. ๒๕๖๑	ก้าวใหม่ได้เรียนรู้		
๓	๒๘พ.ค.-๑ มิ.ย. ๒๕๖๑	วันวิสาขบูชา		
๔	๔-๘ มิ.ย. ๒๕๖๑	ก้าวใหม่ได้เรียนรู้		
๕	๑๑- ๑๕ มิ.ย. ๒๕๖๑	ชื่อของหนูก็มี		
๖	๑๘-๒๒ มิ.ย. ๒๕๖๑	เป็นเด็กดีมีวินัย		
๗	๒๕-๒๙ มิ.ย. ๒๕๖๑	สุขสดใสในร่างกาย		
๘	๒-๖ ก.ค.๒๕๖๑	สัมผัสกายทั้ง ๕		
๙	๙-๑๓ ก.ค.๒๕๖๑	แสนสบายกินดีมีสุข		
๑๐	๑๖-๒๐ ก.ค.๒๕๖๑	ทุกวันออกกำลังกาย		
๑๑	๒๓-๒๖ ก.ค.๒๕๖๑	วันอาสาฬหบูชา/วันเข้าพรรษา		
๑๒	๓ ก.ค.-๓ ส.ค.๒๕๖๑	ความปลอดภัยมากมี		
๑๓	๖-๑๐ ส.ค.๒๕๖๑	วันแม่แห่งชาติ		
๑๔	๑๔-๑๗ ส.ค.๒๕๖๑	หนูจำ หนูทำได้		
๑๕	๒๐-๒๔ ส.ค.๒๕๖๑	เปล่งประกายหนูน้อยน่ารัก		
๑๖	๒๗-๓๑ ส.ค.๒๕๖๑	บ้านสุขสันต์		
๑๗	๓-๗ ก.ย.๒๕๖๑	ครอบครัววิหรรษา		
๑๘	๑๐-๑๔ ก.ย.๒๕๖๑	เพื่อนบ้านของหนู		
๑๙	๑๗-๒๑ ก.ย.๒๕๖๑	เรียนรู้จังหวัด		
๒๐	๒๔-๒๘ ก.ย.๒๕๖๑	ชีวิตน่ารู้		
๒๑	๑-๕ ต.ค.๒๕๖๑	โทรศัพท์จากกล่อง		
๒๒	๘-๑๐ ต.ค.๒๕๖๑	ประเมินพัฒนาการเด็ก		

ภาคเรียนที่ ๒ วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๒ ถึง ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๒

ระยะเวลาตามหลักสูตร		หน่วยการจัดประสบการณ์	จำนวนคาบ	หมายเหตุ
สัปดาห์ที่	วัน เดือน ปี			
๒๓	๑-๒ พ.ค.๒๕๖๑	บ้านเราและเพื่อนบ้านอาเซียน		
๒๔	๔-๙ พ.ค.๒๕๖๑	สิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิต		
๒๕	๑๒-๑๖ พ.ค.๒๕๖๑	ฤดูธรรมชาติ		
๒๖	๑๙-๒๓ พ.ค.๒๕๖๑	วันลอยกระทง		
๒๗	๒๖ พ.ค.- ๑ มิ.ค.๒๕๖๑	กลางวันกลางคืน		
๒๘	๓-๗ มิ.ค.๒๕๖๑	วันพ่อแห่งชาติ		
๒๙	๑๑-๑๔ มิ.ค.๒๕๖๑	สัตว์โลกน่ารัก		
๓๐	๑๗-๒๑ มิ.ค.๒๕๖๑	ต้นไม้แสนรัก		
๓๑	๒๔-๒๘ มิ.ค.๒๕๖๑	วันขึ้นปีใหม่		
๓๒	๒-๔ เม.ค.๒๕๖๒	ข้าวมหัศจรรย์		
๓๓	๗-๑๑ เม.ค.๒๕๖๒	วันเด็ก - วันครู		
๓๔	๑๔-๑๘ เม.ค.๒๕๖๒	โลกสวยด้วยแม่เรา		
๓๕	๒๑-๒๕ เม.ค.๒๕๖๒	เรารักประเทศไทย		
๓๖	๒๘ เม.ค.-๑ ก.พ.๒๕๖๒	ปลอดภัยในยานพาหนะ		
๓๗	๔-๘ ก.พ. ๒๕๖๒	สาระแห่งสีสัน		
๓๘	๑๑-๑๕ ก.พ.๒๕๖๒	สร้างฝันนักคิด		
๓๙	๑๘-๒๒ ก.พ. ๒๕๖๒	วันมาฆบูชา		
๔๐	๒๕ ก.พ.-๑ มี.ค. ๒๕๖๒	วิทยาศาสตร์สร้างสรรค์		
๔๑	๔-๘ มี.ค. ๒๕๖๒	การสื่อสารไร้พรมแดน		
๔๒	๑๑-๑๕ มี.ค. ๒๕๖๒	ท่องแดนอาเซียน		
๔๓	๑๑-๒๒ มี.ค. ๒๕๖๒	หุ่นยนต์วิเศษ		
๔๔	๒๕-๒๙ มี.ค. ๒๕๖๒	ประเมินพัฒนาการ		

รายละเอียดประกอบสาระการเรียนรู้ที่ ๕
“วันสำคัญ”

ลำดับ ที่	หน่วยการเรียนรู้	ตัวอย่างวันสำคัญต่าง ๆ	หมายเหตุ
๑.	๑. วันสำคัญทางศาสนา (๑) วันสำคัญทางศาสนาพุทธ	๑.วันมาฆบูชา ๒.วันวิสาขบูชา ๓.วันอาสาฬหบูชา ๔.วันเข้าพรรษา ๕.วันออกพรรษา ๖.วันพระ ฯลฯ	
	(๒) วันสำคัญทางศาสนาอื่น ๆ	๑.แต่ละท้องถิ่นพิจารณาตามความ เหมาะสม ฯลฯ	
	(๓) วันสำคัญของชาติ	๑.วันเฉลิมพระชนมพรรษา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (วันพ่อ) ๒.วันเฉลิมพระชนมพรรษา สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ - พระบรมราชินีนาถ (วันแม่) ๓.วันปิยมหาราช ๔.วันรัฐธรรมนูญ	
๒.	วันสำคัญของท้องถิ่น	๑.วันลอยกระทง ๒.วันสงกรานต์ ๓.วันสำคัญในแต่ละภาค เช่น * ภาคใต้ – วันงานประเพณีชักพระ ฯลฯ * ภาคเหนือ – วันงานประเพณียี่เป็ง ฯลฯ * ภาคกลาง – วันงานประเพณีแข่งเรือ พาย / แห่นางแมว ฯลฯ * ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ – วันงาน ประเพณีบุญบั้งไฟ ฯลฯ	
๓.	วันสำคัญต่าง ๆ	๑.วันเด็ก ๒.วันครู ฯลฯ	

การสร้างรอยเชื่อมต่อระหว่างการศึกษาาระดับปฐมวัยกับระดับประถมศึกษาปีที่ ๑

การสร้างรอยเชื่อมต่อระหว่างการศึกษาาระดับปฐมวัยกับระดับประถมศึกษาปีที่ ๑ มีความสำคัญอย่างยิ่ง ส่งผลดีต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยในการปรับตัวรับความเปลี่ยนแปลงได้เป็นอย่างดี สามารถพัฒนาการเรียนรู้ได้อย่างราบรื่น การเชื่อมต่อของการศึกษาาระดับปฐมวัยกับระดับประถมศึกษาปีที่ ๑ จะประสบผลสำเร็จได้ บุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

๑. ผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลสำคัญที่มีบทบาทเป็นผู้นำในการสร้างรอยเชื่อมต่อระหว่างหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ โดยต้องศึกษาหลักสูตรทั้งสองระดับ เพื่อทำความเข้าใจและจัดระบบการบริหารด้านวิชาการที่เอื้อต่อการเชื่อมต่อการศึกษา โดยดำเนินการดังนี้

๑.๑ จัดประชุมผู้สอนระดับปฐมวัยและผู้สอนระดับประถมศึกษา ร่วมกันสร้างความเข้าใจรอยเชื่อมต่อของหลักสูตรทั้งสองระดับให้เป็นแนวปฏิบัติของสถานศึกษาเพื่อผู้สอนทั้งสองระดับจะได้เตรียมการสอนได้สอดคล้องกับเด็กวัยนี้

๑.๒ จัดหาเอกสารหลักสูตรและเอกสารทางวิชาการของทั้งสองระดับมาไว้ให้ผู้สอนและบุคลากรอื่นๆ ได้ศึกษาทำความเข้าใจอย่างสะดวกและเพียงพอ

๑.๓ จัดกิจกรรมให้ผู้สอนทั้งสองระดับมีโอกาสแลกเปลี่ยนและเผยแพร่ความรู้ใหม่ๆ ร่วมกัน

๑.๔ จัดหาสื่อ วัสดุอุปกรณ์ และจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการสร้างรอยเชื่อมต่อ

๑.๕ จัดกิจกรรมให้ความรู้กิจกรรมสัมพันธ์ในรูปแบบต่างๆ และจัดทำเอกสารเผยแพร่ให้กับพ่อแม่ผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้พ่อแม่ผู้ปกครองเข้าใจการศึกษาทั้งสองระดับและให้ความร่วมมือในการเช็คเด็กให้สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่ได้ดี

ในกรณีที่โรงเรียนไม่มีชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ในสถานศึกษาของท่านเองผู้บริหารสถานศึกษาควรประสานกับสถานศึกษาที่คาดว่าเด็กจะไปเข้าเรียน เพื่อสร้างความเข้าใจให้พ่อแม่ผู้ปกครองในการช่วยเหลือเด็กสามารถปรับตัวเข้ากับการศึกษาใหม่ได้

๒. ผู้สอนระดับปฐมวัย

ผู้สอนระดับปฐมวัยต้องศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานการจัดการเรียนการสอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ และสร้างความเข้าใจให้กับพ่อแม่ผู้ปกครองและบุคลากรอื่นๆ รวมทั้งช่วยเหลือเด็กในการปรับตัวก่อนเลื่อนขึ้นชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ โดยผู้สอนควรดำเนินการ ดังนี้

๒.๑ เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กเป็นรายบุคคลเพื่อส่งต่อผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ซึ่งจะช่วยให้ผู้สอนระดับประถมศึกษาสามารถใช้ข้อมูลนั้นช่วยเหลือเด็กในการปรับตัวเข้ากับการเรียนรู้ใหม่ต่อไป

๒.๒ พูดคุยกับเด็กถึงประสบการณ์ที่ดีๆ เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในระดับชั้นประถมปีที่ ๑ เพื่อให้เด็กเกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้

๒.๓ จัดให้เด็กได้มีโอกาสทำความรู้จักกับครูกับผู้สอน ตลอดจนการสำรวจสภาพแวดล้อมและบรรยากาศของห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

๒.๔ จัดซื้อ วัสดุอุปกรณ์ หนังสือที่เหมาะสมกับวัยเด็กที่ส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้และมีประสบการณ์พื้นฐานที่สอดคล้องกับรอยเชื่อมต่อในการเรียนระดับชั้นประถมปีที่ ๑

๓. ผู้สอนระดับประถมศึกษา

ผู้สอนระดับประถมศึกษาต้องมีความรู้ความเข้าใจในพัฒนาการเด็กปฐมวัย และมีเจตคติที่ดีต่อการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย เพื่อนำมาเป็นข้อมูลการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ให้ต่อเนื่องกับการพัฒนาเด็กในระดับปฐมวัยโดยควรดำเนินการ ดังนี้

๓.๑ จัดกิจกรรมให้เด็กพ่อแม่และผู้ปกครองมีโอกาสได้ทำความรู้จักคุ้นเคยกับผู้สอนและห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่งก่อนเปิดภาคเรียน

๓.๒ จัดสภาพห้องเรียนให้ใกล้เคียงกับห้องเรียนระดับปฐมวัย โดยจัดให้มีมุมประสบการณ์ภายในห้องเพื่อให้เด็กได้มีโอกาสทำกิจกรรมได้อย่างอิสระเช่นมุมหนังสือมุมของเล่นมุมเกมการศึกษาเพื่อช่วยให้เด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ได้ปรับตัวและเรียนรู้การปฏิบัติจริง

๓.๓ จัดกิจกรรมร่วมกับเด็กในการสร้างข้อตกลงเกี่ยวกับการปฏิบัติตน

๓.๔ จัดกิจกรรมช่วยเหลือส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับเด็กตามความแตกต่างระหว่างบุคคล

๓.๕ เผยแพร่ข่าวสารด้านการเรียนรู้และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเด็กพ่อแม่ผู้ปกครองและชุมชน

๔. พ่อแม่ ผู้ปกครอง

พ่อ แม่ ผู้ปกครอง เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมการศึกษาของบุตรหลาน และเพื่อช่วยบุตรหลานของตนเองในการศึกษาต่อชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ควรดำเนินการดังนี้

๔.๑ ศึกษาและทำความเข้าใจหลักสูตรของการศึกษาทั้งสองระดับ

๔.๒ จัดหาหนังสืออุปกรณ์ที่เหมาะสมกับวัยเด็ก

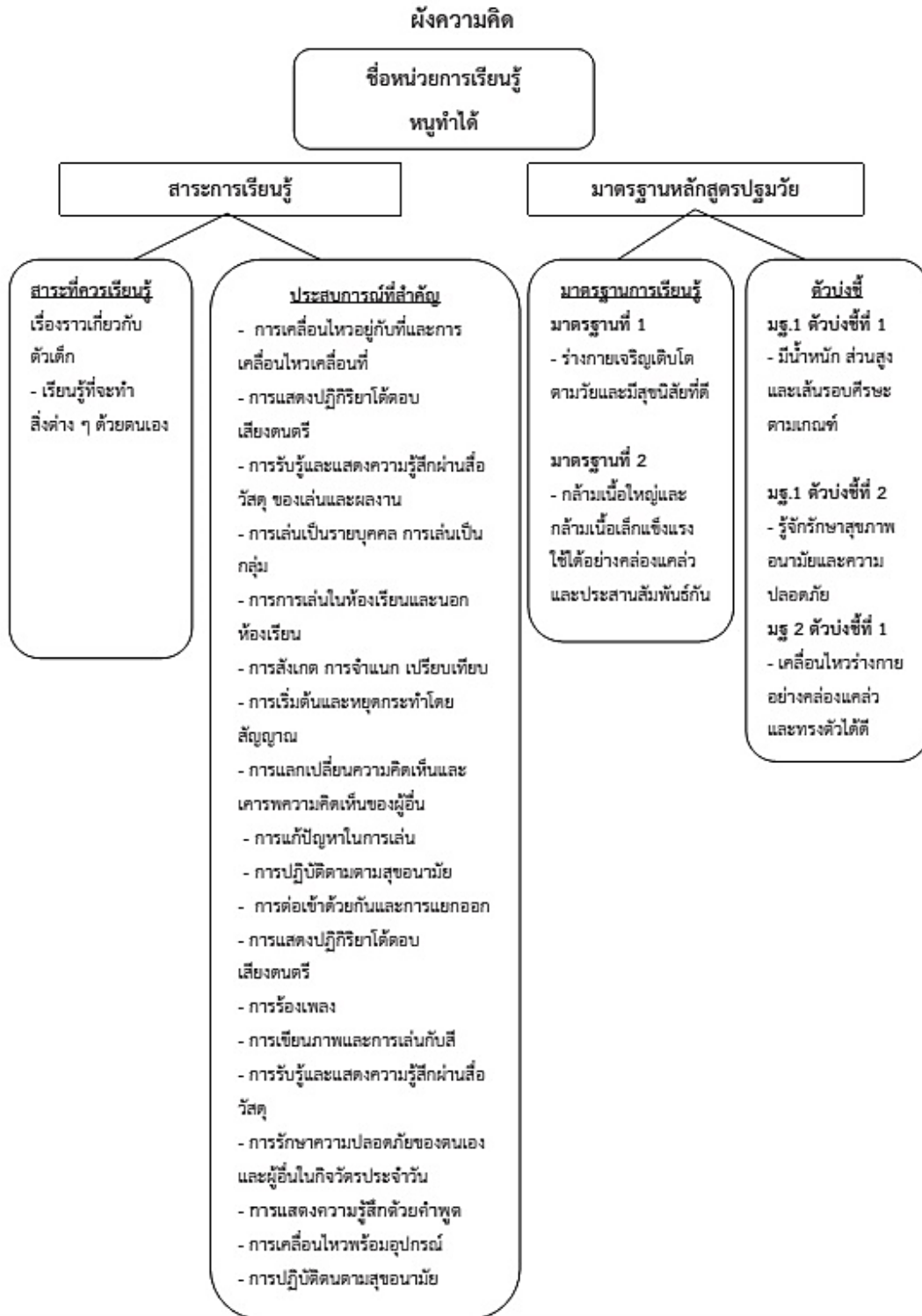
๔.๓ มีปฏิทินมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับบุตรหลานให้ความรักความเอาใจใส่ดูแลบุตรหลานอย่างใกล้ชิด

๔.๔ จัดเวลาในการทำกิจกรรมร่วมกับบุตรหลานเช่นเล่นนิทานอ่านหนังสือร่วมกันสนทนาพูดคุยซักถามปัญหาในการเรียนให้การเสริมแรงและให้กำลังใจ

๔.๕ ร่วมมือกับผู้สอนและสถานศึกษาในการช่วยเตรียมตัวบุตรหลานเพื่อช่วยให้บุตรหลานปรับตัวได้ดีขึ้น

ปรัชญาและหลักการของการสอนแบบมอนเตสซอรี

ตัวอย่าง

ประกาศโรงเรียนอนุบาลสานฝันวัยใส
เรื่อง ให้ใช้หลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐

การจัดการศึกษา ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๒ ได้กำหนดให้สถานศึกษาดำเนินการจัดทำหลักสูตรระดับสถานศึกษา โดยมีความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง และสภาพตามบริบททางวัฒนธรรม วิถีชีวิตของสังคม ชุมชน และท้องถิ่นของผู้เรียน ซึ่งมีลักษณะแตกต่างกันไป ทั้งนี้ เพื่อให้สถานศึกษาได้ใช้หลักสูตรสถานศึกษาเป็นแนวทางในการจัดการศึกษา ให้มีประสิทธิภาพ และมีมาตรฐานทัดเทียมกัน

โรงเรียนอนุบาลสานฝันวัยใส ได้ตระหนักถึงความสำคัญของภารกิจดังกล่าว จึงได้จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การศึกษาปฐมวัย (สำหรับเด็กอายุ ๓-๔ ปี) โดยกำหนดถึงความสอดคล้อง ระหว่างหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย เพื่อให้ผู้บริหารโรงเรียน ครู ผู้ปกครอง และชุมชน มีความรู้ ความเข้าใจที่ชัดเจน และสามารถนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ สมตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรสถานศึกษาที่กำหนดไว้ในฉบับนี้

ทั้งนี้ หลักสูตรสถานศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเวียงเชียงรุ้ง ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเวียงเชียงรุ้ง เมื่อวันที่ ๒๐ เดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ จึงประกาศให้ใช้หลักสูตรสถานศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตั้งแต่นี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๔ เดือนมีนาคม พุทธศักราช ๒๕๖๑

ลงชื่อ.....

(.....)

ประธานคณะกรรมการบริหารสถานศึกษา